

צורי מעם השם עושה שמים וארץ

סֵפֶר

תּוֹרַת הַזֹּהַר

הַזֹּהַר הַמְּתַרְגֵּם בְּלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ

הַמְּנַקֵּד

עַל חֲמֻשָּׁה חֲמִשֵּׁי תּוֹרָה

מִהַתְנַא הָאֱלֹקִי רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאִי זִיע"א

פְּרָשֵׁת בְּהַעֲלוֹתָךְ

תְּרַגְוִם קַל וְנִחְמָד לְמַעַן יִרְוִץ חֲלוּמֵךְ בּוֹ

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"

בעיה"ק בית שמש תובב"א

אלול תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות,

לכל החברים וידידים, ולכל אחד ואחד מישראל,

לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

לעילוי נשמת

מרת הינדע לאה, מנחם מוניש וחנה בר"ב יצחק אהרון
הרב צבי יצחק, נטע מאיר, מלכה דבורה בר"ב גבריאל הכהן

לקנות הספרים במחיר מסובסד:

אצל חנות הספרים של ר' פנחס ראובן הי"ו

ברחוב השומר 74 בני ברק

או אצל "מפעל הזוהר העולמי"

רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8

Ramat Beth Shemesh 99093, Israel

Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

פְּרִשְׁת בְּהַעֲלֹתְךָ

וַיִּדְבֹר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל אֶהֱרֹן וְאָמַרְתָּ
 אֵלָיו בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת הַנִּזְרוֹת וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה
 פָּתַח, (תהלים יט) וְהוּא בְּחֶתֶן יֵצֵא מִחֶפְתּוֹ וְגו'. אֲשֶׁר־י
 חִלְקָם שָׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁתְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה בָּהֶם,
 וְנָתַן לָהֶם תּוֹרַת אֱמֶת, עֵץ חַיִּים, שָׂבוּ הָאָדָם אוֹחֵז
 (יורש) חַיִּים לְעוֹלָם תְּהֵא וְחַיִּים לְעוֹלָם הַבָּא. שָׁפַל
 מִי שֶׁמִּשְׁתַּיְדָל בַּתּוֹרָה וְאוֹחֵז בָּהּ, יֵשׁ לוֹ חַיִּים (אוחז
 בַּחַיִּים). וְכֹל מִי שֶׁעוֹזֵב דְּבָרֵי הַתּוֹרָה וְנִפְרָד מִתּוֹרָה,
 בָּאֵלוֹ נִפְרָד מִחַיִּים, מִשּׁוּם שֶׁהֵיא חַיִּים, וְכֹל
 דְּבָרֶיהָ חַיִּים. וְהוּ שֶׁכָּתוּב (משלי ד) כִּי חַיִּים הֵם וְגו'.
 וְכָתוּב (שם ג) רַפְּאוֹת תִּתִּי לְשִׁרְךָ וְגו'.

בֵּא רֵאָה, עֵץ הַחַיִּים אֲחוֹז מִמַּעַלָּה לְמַטָּה. וְשִׁמְשׁ
 זוֹ שֶׁמֵּאִירָה לְכֹל, אוֹרָה מִתְחִיל מִחֶרֶשׁ,
 וּמִתְפַּשֵּׁט בְּגוֹף הָאֵילָן בְּדָרְךָ יִשְׂרָאֵל. שְׁנֵי אֲדָרִים
 אֲחוֹזִים בּוֹ, אֶחָד לְצַפּוֹן וְאֶחָד לְדָרוֹם, אֶחָד יָמִין
 וְאֶחָד שְׂמָאל, (והם) בְּשַׁעַר שֶׁמֵּאִירָה הַשִּׁמְשׁ כְּמוֹ
 שְׁנֵת־בָּאֵר, מֵאוֹתוֹ גּוֹף (גוף) הָאֵילָן, מִחֻק לְזָרוֹעַ יָמִין

וּמֵאִיר בְּתִקְפוֹ, וּמִתְקַפּוֹ מֵאִיר הַשָּׁמַיִל וְנִבְלָל
בְּאֹרוֹ.

וְהוּא בְּחֶתֶן יֵצֵא מִחֶפְתּוֹ. מִהִי חֶפְתּוֹ? זֶהוּ (שיר
הַשִּׁירִים א) עֶטְרָה שְׁעֶטְרָה לוֹ אָמוֹ בְּיוֹם
חֲתֻנָּתוֹ. יֵצֵא מִחֶפְתּוֹ - זֶהוּ רֹאשׁ שֶׁל כָּל אֹרֶה, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר בַּפְּסוּק שְׁלֹא־חֲרִיו, מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצֵאוֹ.
זוֹ רֵאשִׁית הַכֹּל שֶׁנִּקְרְאת מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם. וְאִי יֵצֵא
בְּחֶתֶן מִמֶּשׁ, כְּשִׁיּוֹצֵא לְפָנָשׁ אֶת כֹּלְתוֹ אֲחֻבֵת
נִפְשׁוֹ, וּפּוֹרֵשׁ זְרוּעוֹתָיו וּמִקְבְּלָהּ.

כְּמוֹ זֶה וְהוּא בְּחֶתֶן יֵצֵא מִחֶפְתּוֹ, הוֹלֵכֵת הַשָּׁמֶשׁ
וּמִתְפַּשְּׁטֵת לַמַּעְרָב. בֵּינוֹן שְׁמַעְרָב מִתְקָרֵב,
צֵד צָפוֹן מִתְעוֹרֵר מוֹלוֹ בְּתַחֲלָה, וּמִתְקָרֵב לַמַּעְרָב,
וּמְזוּנָג אוֹתוֹ בְּמִקְוֹמוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר שְׁכַתוֹב (שם ב)
שָׁמַיִל תַּחַת לְרֵאשִׁי. וְאַחַר כֵּן צֵד דְרוֹם, שֶׁהוּא
יָמִין, שְׁכַתוֹב וַיִּמֵּינוּ תַּחֲבָנֵי. אִי יִשְׁיֵשׁ כְּנֶבֶד לְרוּץ
אֶרֶץ, לְהֵאִיר הַלְּבָנָה, וּפְרִשׁוּחָהּ. בֵּא רֵאשִׁה, בְּתַעֲלֵתָךְ
אֶת הַנֵּרֶת - אֵלּוֹ מְנֹרֹת עֲלִיּוֹנוֹת שְׁכֵלָן מְאִירוֹת
בְּאַחַת מִהֶשְׁמֶשׁ.

רַבִּי אֲבָא פָּתַח, (תהלים פט) אֲשֶׁר־י הָעַם יוֹדְעֵי תְרוּעָה
 ה' בְּאוֹר פְּנִיךָ יִתְלַכּוּן. הַפְּסוּק הַזֶּה פִּרְשׁוּהוּ,
 אֲבָל בֵּא רֵאֵה, אֲשֶׁר־יָהֶם יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא נָתַן לָהֶם תּוֹרַת הַקְּדוּשָׁה, (דף קמט ע"א) וְלִמְדָם דְּרָכוֹ
 לְהִתְדַבֵּק בּוֹ, וְלִשְׁמֹר מִצְוֹת הַתּוֹרָה לְזָכוֹת בְּהֵן
 לְעוֹלָם הַבָּא, וְקִרְבָּם בְּשַׁעַת שְׂיִצְאוֹ מִמִּצְרַיִם, שֶׁחֲרֵי
 אִז הוֹצִיאָם מִרְשׁוֹת אֲחֶרֶת, וְהֵעֱלָם לְהֶאֱחִז בְּשֵׁמוֹ,
 וְאִז נִקְרְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנֵי חוֹרִין מִהַכּל, שֶׁלֹּא
 יֵשְׁבוּ תַּחַת רְשׁוֹת אֲחֶרֶת, וְהֵעֱלָם לְהֶאֱחִז בְּשֵׁמוֹ,
 שֶׁעוֹלָה עַל הַכּל, שֶׁשׁוֹלֵט עַל עֲלִיּוֹנִים וְתַחַתּוֹנִים.

וּמִתּוֹךְ אֲחֻבָּתָם קָרָא לָהֶם (שמות ז) בְּנֵי בְכָרֵי
 יִשְׂרָאֵל, בְּדִגְמָה (שֶׁל הַקְּדוּשָׁה) עֲלִיּוֹנָה. (ועל זה)
 תְּרַג (ותרג) כָּל בְּכוֹר שֶׁלְמַעְלָה וּמִטָּה, וְהַתִּיר קְשָׁרִים
 וְאִסּוּרִים שֶׁל עֲלִיּוֹנִים וְתַחַתּוֹנִים בְּדֵי לְהוֹצִיאָם,
 וְעֲשָׂאם בְּנֵי חוֹרִין מִהַכּל. וְעַל זֶה לֹא רָצָה הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לֹא מִלְּאָךְ וְלֹא שָׂרָף, אֲלָא רַק הוּא.
 וְעוֹד, שֶׁחֲרֵי הוּא יָדַע לְהַבְחִין וְלִדְעַת הַכּל וְלְהַתִּיר
 אִסּוּרִים, וְאִינָם בְּרְשׁוֹת שְׁלִיחַ אַחֵר, אֲלָא בְּיָדוֹ.

בא ראה, באותו לילה שרצה הקדוש ברוך הוא
להרג כל אותם בכורות כמו שנאמר, בשעה
שירד הלילה, באו מזמרים לומר לפניו. אמר להם,
לא זמן הוא, שהרי שירה אחרת מזמרים בני
בארץ.

בשעה שחלק הלילה התעוררה רוח צפון, ואז
עשה הקדוש ברוך הוא נקמות, וישראל
עושים שירה בקול רם, (וישראל מזמרים ואומרים הלל בקול רם)
ואז עשאם בני חורין מהכל, ומלאכים עליונים
וכל מרכבותיהם היו מקשיבים להם לקולות
ישראל. אחר שנמולו, רשמו את פתיהם מאותו
דם ומדם הפסח בשלשה רשומים: (שם יב) על
המשקוף ועל שתי המזוזות.

מה הפעם? הרי פרשה, משום שהיא רשם
קדוש, והמשחית בשחיה יוצא ורואה אותו
דם שהיה רשום על אותו פתח, חס על ישראל.
זהו שכתוב ופסח ה' על הפתח וגו'. באן יש
להסתכל, אם הקדוש ברוך הוא בא והרג בארץ

מִצָּרִים וְלֹא שָׁלִיחַ אַחֵר, רָשָׁם זֶה שָׁעַל הַפֶּתַח לְשֵׁם
 מָה, וַהֲרִי הַכֹּל גָּלוּי לְפָנָיו? וְעוֹד, מַה זֶה וְלֹא יִתֵּן
 הַמַּשְׁחִית? וְלֹא יִשְׁחִית צָרִיךְ לוֹ לְהִיּוֹת!

אֲלֹא וַדַּאי כִּן זֶה, שְׁפָתוֹב (שם) וְה' הִכָּה כָּל כְּבוֹד.
 וְה' - הוּא וּבֵית דִּינּוֹ. וְאוֹתוֹ בֵּית דִּין כָּאֵן
 נִמְצָא. (מִכָּאן שְׁבַבֵּל) וּבְכָל צָרִיךְ לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה כְּדֵי
 לְהַנְצִיל, שְׁתִּירִי כְּגוֹן זֶה עַל הַמְּזוּבָּה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִמְצָא
 הַמַּשְׁחִית.

זֶה בְּמַעֲשֵׂה, וּבְזִמְן שֶׁלֹּא צָרִיךְ אֶת זֶה, כְּמוֹ רֹאשׁ
 הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין, וּבְעֵלֵי לְשׁוֹן הַרְעָ
 עוֹמְדִים עַל יִשְׂרָאֵל, צָרִיכִים דְּבָרִים, תְּפִלוֹת
 וּבִקְשׁוֹת, וְצָרִיכִים לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה (כְּרוֹת וְנִפְשׁ) כְּמוֹ
 שְׁבַאֲרֵנוּ, וַהֲרִי נִתְבָּאֵר. וּבְמַה? בְּשׁוֹפָר, (לְהִרְאוֹת שׁוֹפָר)
 לְעוֹרֵר שׁוֹפָר אַחֵר. וְאֵנּוּ מוֹצִיאִים בְּאוֹתוֹ קוֹל
 רַחֲמִים וְדִין כְּאַחֵד, הַכֹּל כְּרֹאוּי. כְּמוֹ שְׁלֹאוֹתוֹ
 שׁוֹפָר עֲלִיּוֹן מוֹצִיא קוֹל שֶׁהוּא כָּלֵל שֶׁל אַחֵד.
 וְלְעוֹרֵר רַחֲמִים אֵנּוּ הוֹלְכִים, וְלִשְׁבֹּר אֶת בְּעֵלֵי
 הַדִּין שֶׁלֹּא יִשְׁלְטוּ בַּיּוֹם הַזֶּה. וּכְשֶׁמֶתְעוֹרְרִים

הַרְחֵמִים, כָּל הַמְּנֻרֹת הָעֲלִיזוֹת מְאִירוֹת מִצַּד זֶה וּמִצַּד זֶה, וְאִז (משלי טו) בְּאוֹר פְּנֵי מֶלֶךְ חַיִּים.

בֹּא רֵאה, בְּשָׁעָה שְׁחֵכְחֵן (תְּנַדֵּל) מִתְכַּוֵּן לְהַדְּלִיק נִרוֹת לְמִטָּה וְהָיָה מִקְרִיב קְטָרֶת בְּשָׁמִים, בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אִז מְנֻרֹת עֲלִיזוֹת מְאִירוֹת, וְנִקְשֵׁר הַכֹּל בְּאַחַד, וְשִׁמְחָה וְחֵדוּה נִמְצָאת בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. זֶהוּ שְׂכָתוֹב (שם כו) שָׁמֶן וְקְטָרֶת יִשְׁמַח לָב, וְעַל זֶה בְּהֶעֱלִיתָ אֶת הַנִּירָת.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יִצְחָק הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. פָּגְעוּ בְּאוֹתָם הָרִי קָרְדוּ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים, הָרִים רַבִּי אֶלְעָזָר עֵינָיו, וְרָאָה אוֹתָם הָרִים רָמִים, וְהָיוּ חֲשׂוֹכִים, וּפְחָדוֹ בְּפֶחַד. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר לְאוֹתָם חֲבָרִים, אֵלּוּ אֵבֵא כָּאֵן, לֹא הָיִינוּ פּוֹחְדִים. אֲבָל כִּיּוֹן שְׂאֵנוּ שְׁלֵשָׁה וְדַבְּרֵי תוֹרָה כִּינֵינוּ, תְּדִין כָּאֵן לֹא נִמְצָא.

פְּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, כְּתוּב (בראשית ח) וַתִּנַּח תִּתְּכָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי וְגו', עַל הָרִי אֶרְבֵּט וְגו'. כִּמְהָ חֲבִיבִים דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, שְׂכָכָל דְּבָר וְדָבָר

יֵשׁ סוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים, וְהַתּוֹרָה כְּלָה נִקְרָאת עֲלִיּוֹנָה.
וְשָׂנִינוּ בְּשֵׁלֶשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה: כָּל דְּבַר
שֶׁהִיא בְּכֹלל וַיֵּצֵא מִן הַכֹּלֵל לְלַמֵּד, לֹא לְלַמֵּד עַל
עֲצָמוֹ יֵצֵא, אֲלָא לְלַמֵּד עַל הַכֹּלֵל כֵּלּוֹ יֵצֵא.

שְׁתֵּי הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא ^(דף קמט ע"ב) כְּלָל עֲלִיּוֹן, אֵף עַל
גַּב שִׂיּוּצָא מִמֶּנָּה סְפוּר אֶחָד בְּעוֹלָם, וְדַאי
לֹא בָּאָה לְהִרְאוֹת אֶת אוֹתוֹ סְפוּר, אֲלָא לְהִרְאוֹת
דְּבָרִים עֲלִיּוֹנִים וְסוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים. וְלֹא לְלַמֵּד עַל
עֲצָמוֹ יֵצֵא, אֲלָא לְלַמֵּד עַל הַכֹּלֵל כֵּלּוֹ יֵצֵא. מִשּׁוּם
שֶׁאוֹתוֹ סְפוּר שֶׁל הַתּוֹרָה אוֹ אוֹתוֹ מַעֲשֶׂה, אֵף עַל
גַּב שֶׁהוּא יוֹצֵא מִכֹּלֵל הַתּוֹרָה, לֹא לְהִרְאוֹת עַל
עֲצָמוֹ יֵצֵא בְּלִבָּד, אֲלָא לְהִרְאוֹת עַל אוֹתוֹ כְּלָל
עֲלִיּוֹן שֶׁל הַתּוֹרָה כְּלָה יֵצֵא.

כְּגוֹן זֶה, שְׁפָתוֹב (בראשית ח) וַתִּנַּח הַתֵּבָה בַּחֹדֶשׁ
הַשְּׁבִיעִי בְּשֶׁבַע עֶשְׂרֵה יוֹם לַחֹדֶשׁ עַל הַיָּם
אֶרְרָט. וְדַאי פְּסוּק זֶה יֵצֵא מִכֹּלֵל הַתּוֹרָה, וְכֵן
בְּסְפוּר הָעוֹלָם. מָה אִכְפַּת לָנוּ אִם שׁוֹרָה בְּזֶה אוֹ
בְּזֶה, שְׁתֵּי בְּמָקוֹם אֶחָד שִׁישְׂרָה? אֲלָא לְלַמֵּד עַל

הַכָּלָל כֵּלּוּ יֵצֵא. וְאֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׁנֵתְנָה לָהֶם
 תּוֹרָה עֲלִיּוֹנָה תּוֹרַת אֱמֶת. וּמִי שֶׁאָמַר שְׂאוֹתוֹ
 סְפוּר שֶׁל הַתּוֹרָה, לְהִרְאוֹת עַל אוֹתוֹ סְפוּר כְּלָבֵד
 הוּא בָּא - תִּפְּח רֹחוֹ. שְׂאֵם כֶּף, הִיא אֵינָה תּוֹרָה
 עֲלִיּוֹנָה, תּוֹרַת אֱמֶת, אֵלֶּא וְדַאי תּוֹרָה קְדוּשָׁה
 עֲלִיּוֹנָה הִיא תּוֹרַת אֱמֶת.

בֵּיא רְאֵה, מִלֶּךְ בְּשָׂר וְדָם לֹא מִכְבוֹדוֹ לְדַבֵּר דְּבָרֵי
 הַדְּיוּט, כָּל שֶׁכֵּן לְכַתְּבָם. וְאִם עוֹלָה בְּדַעְתְּךָ
 שְׂמִלֶּךְ עֲלִיּוֹן הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא הָיוּ לוֹ דְּבָרִים
 קְדוּשִׁים לְכַתֵּב וּלְעֲשׂוֹת מֵהֶם תּוֹרָה, אֵלֶּא שֶׁהוּא
 בְּיָם דְּבָרֵי הַדְּיוּטוֹת, כְּמוֹ דְּבָרֵי עֲשׂוֹ, דְּבָרֵי הַנֶּגֶד,
 דְּבָרֵי לָבֵן בְּיַעֲקֹב, דְּבָרֵי הָאֶתוֹן, דְּבָרֵי בִלְעָם, דְּבָרֵי
 בְּלָק, דְּבָרֵי זְמָרִי, וּכְנָסָם, וְכָל שְׂאֵר הַסְּפוּרִים
 שְׂכַת־זִכְרֵי, וְעֲשֵׂה מֵהֶם תּוֹרָה.

אִם כֶּף, לָמָּה נִקְרְאוֹת תּוֹרַת אֱמֶת, (תהלים יט) תּוֹרַת
 ה' תְּמִימָה, עֲדוֹת ה' נְאֻמָּנָה, פְּקוּדֵי ה'
 יִשְׂרָאֵל, מִצְוֹת ה' בְּרָה, יִרְאֵת ה' מְהוֹרָה, מְשֻׁפְּטֵי
 ה' אֱמֶת, וְכַתוּב הַנֶּחְמָדִים מוֹחֵב וּמְפוֹ רַב, אֵלֶּה

אוֹתָם דְּבָרֵי תוֹרָה? אֵלֶּא וַדַּאי תוֹרָה קְדוֹשָׁה
עֲלִיוֹנָה הִיא תוֹרַת אֱמֶת, תוֹרַת ה' תְּמִימָה, וְכָל
דָּבָר וְדָבָר בָּא לְהִרְאוֹת דְּבָרִים (אַחֲרִים) עֲלִיוֹנִים.
שְׂאוֹתוֹ דָּבָר שֶׁל אוֹתוֹ סְפוּר לֹא לְהִרְאוֹת עַל
עַצְמוֹ יֵצֵא בְּלִבָּד בָּא, אֵלֶּא לְהִרְאוֹת עַל אוֹתוֹ
בְּלֵל הוּא בָּא, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ.

בֵּא רֵאֵה, וַתִּנַּח הַתִּבָּה וְגו'. פְּסוּק זֶה כָּה, כָּל שֶׁכֵּן
אַחֲרִים, (הַפְּסוּק תִּנַּח כָּה הוּא, וַתִּרֵי נִתְבָּאֵר) בְּשַׁעַר שְׁדִין
תְּלוּי עַל הָעוֹלָם וְהַדִּינִים שְׂרוּיִים, וְהַקְדוֹשׁ פְּרוּף
הוּא יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא דִין לְדוֹן הָעוֹלָם בְּאוֹתוֹ כִּסֵּא,
כִּמְהָ רְשׁוּמִים נִרְשָׁמוּ בוֹ, כִּמְהָ פְתָקִים גְּנוּזִים
בְּתוֹכּוֹ בְּתוֹף תֵּיבַק הַמְּלָךְ. כָּל הַסְּפָרִים שֶׁפְּתוּחִים
שָׁם נִגְנוּזוּ, וּמִשׁוּם כָּה לֹא נִשְׁכַּח דָּבָר מִהַמְּלָךְ,
וְכִסֵּא זֶה לֹא נִתְקַן וְלֹא שׁוּרָה אֵלֶּא בַּחֲדָשׁ
הַשְּׁבִיעִי, שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין, יוֹם שֶׁבוּ כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם
נִפְקָדִים בוֹ, בְּלֵם עוֹבְרִים לְפָנָיו אוֹתוֹ כִּסֵּא. וְעַל זֶה
וַתִּנַּח הַתִּבָּה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי, בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי וַדַּאי,
שֶׁהוּא דִין הָעוֹלָם.

על הרי אררט - אלו (עמודי הכסף) בעלי הדין, בעלי
 יבבה ויללה, וכלם שלוחים (שכלם שקטים) באותו
 יום לפני הקדוש ברוך הוא, וכמה בעלי מנגנים
 מתעוררים ביום זה, וכלם עומדים תחת אותו
 כסא בדין העולם.

וישראל מתפללים תפלה באותו יום, ומבקשים
 ומתחננים לפניו, ותוקעים בשופר,
 והקדוש ברוך הוא חם עליהם והופך דיין
 לרחמים, וכל עליונים ותחתונים פותחים
 ואומרים: (שם פט) אשרי העם יודעי תרועה. ועל
 זה צריך באותו היום, שאותו שתוקע שידע עקר
 הדבר, ויבין בה בתרועה, ויעשה הדבר בחכמה,
 ועל זה פתוב אשרי העם יודעי תרועה, ולא
 כותב תוקעי תרועה, והרי נתבאר.

הלכו כל אותו יום. בשירד הלילה עלו למקום
 אחד, ומצאו מערה אחת. אמר רבי
 אלעזר, יבנם אחד לתוך המערה, אם נמצא מקום
 שהוא יותר מתקון. נבנם רבי יוסי, וראה מערה

אֲחֶרֶת בְּתוֹכָהּ, אֹרֵךְ הַיָּר בָּהּ. שָׁמַע קוֹל אֶחָד שֶׁהָיָה
 אֹמֵר: בְּהֵעֲלֹתְךָ אֶת הַנִּזְרֹת אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּזָה
 יֵאִירוּ שְׁבַעֵת הַנִּזְרוֹת. כָּאֵן לְקַחָהּ בְּנִסְתַּי יִשְׂרָאֵל
 אֹרֵךְ, וְהָאֵם הָעֲלִיזָה ^(דף קנ ע"א) מִתְעַפְּרָת, וְכֹל הַנִּזְרוֹת
 מִמֶּנָּה מְאִירִים. בָּהּ שְׁתֵּי שְׁלֹשׁוֹת דְּבִיקוֹת
 פּוֹרְחוֹת, כֻּלָּם שׁוֹשְׁבֵינִים ^(מְסֻדָּנִים) קְשׁוּרִים לְעֲלִיזָה,
 וּמִשָּׁם לְמִטָּה.

שָׁמַע רַבִּי יוֹסֵי וְשָׁמַח. בָּא אֶל רַבִּי אֶלְעָזָר. אָמַר
 לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, נִכְנָס, שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
 הִקְדִּימָנו הַיּוֹם הַזֶּה לְהִרְחִישׁ לָנוּ בְּנֵסִים. נִכְנָסוּ.
 בִּיּוֹן שָׁנִכְנָסוּ, רָאוּ שְׁנֵי בְנֵי אָדָם שֶׁהָיוּ עוֹסְקִים
 בַּתּוֹרָה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, ^(תהלים לו) מַה יִּקְרַח חֶסֶדְךָ
 אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיךָ יַחֲסִיוּ. קָמוּ אֱלֹהִים,
 וַיֵּשְׁבוּ כֻלָּם, וְשָׁמְחוּ כֻלָּם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מַה
 יִקְרַח חֶסֶדְךָ אֱלֹהִים, שֶׁמִּצְאָנוּ אֶתְכֶם. חֶסֶד עָשָׂה לָנוּ
 הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמָקוֹם זֶה. עֲכָשׁוּ הַדְּלִיקוּ גִירוֹת.

פָּתַח רַבִּי יוֹסֵי וְאָמַר, בְּהֵעֲלֹתְךָ אֶת הַנִּזְרוֹת,
 בְּהֵעֲלֹתְךָ מִמֶּנָּה, בְּהִדְלָקְתָּךְ. שְׁחַרְי בְּאַחַת

נעשות על ידי הכהן שתי עבודות, שהן קשר
 אחר, ומהן? שמן וקטרת, כמו שכתוב (משלי כז)
 שמן וקטרת ישמח לב, שכתוב (שמות ל) והקטיר
 עליו אהרן וגו'. וכתוב ובהעלת אהרן את הנרות
 בין הערבים יקטירנה. מה שונה כאן בהיטיבו,
 ומה שונה שם ובהעלת? אמר רבי יהודה, הכל
 דבר אחר.

רבי יוסי אמר, בהיטיבו, כמו שנאמר (שיר השירים א)
 כי טובים הדודי מיני. טובים - רוויי יין, כמו
 שנאמר (ירמיה מד) ונשבע לךם ונתתה טובים. רבי
 יהודה אמר, הטבה ממש, כמו שנאמר (משלי טז)
 וטוב לב משתה תמיד. ובהעלת, שחרי בזמן
 שמשקים ומרוים מהשקאת הנחל, אז עליונים
 מתעלים, וברכות (עליונות ותחתונות) נמצאות בכלם,
 ושמים בכל. ועל זה ובהעלת.

רבי אחא אמר, בשעה שעמק הכל מאיר, (שפתום
 הכל מאיר) מאיר בנחל, ונחל שופע (מאיר) בדרך
 ישר להשקות הכל, ואז כתוב בהעלת (בהיטיבו),

מִשׁוּם שֶׁזֶה יוֹצֵא מֵעֶמְק הַכֹּל. בְּהֶעֱלַת, שָׁבָא מִצַּד
עֲלִיּוֹן שֶׁל עֶמְק (שֶׁל סְתוּם) הַכֹּל שֶׁנִּקְרָא מִחֲשָׁבָה.
וְהַכֹּל דָּבָר אֶחָד. וְאִזּוּ בְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל מִתְּבַרְכָּת,
וּבְרָכוֹת נִמְצְאוֹת בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת.

רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, כְּתוּב (מַלְכִים א-ח) בְּנָה בְּנֵי־יָדַי בֵּית
זָבֹל לָךְ מִכּוֹן לְשִׁבְתְּךָ עוֹלָמִים. בֵּית זָבֹל,
בֵּית זָבֹל וְהֵאֵי. כְּשֶׁנִּפְקְדוּ בְיַדֶּיךָ כָּל גְּנוּזֵי הַמֶּלֶךְ
וְשׁוֹלְטַת בָּהֶם, אִזּוּ נִקְרָא בֵּית זָבֹל. וְרַקִּיעַ אֶחָד
יֵשׁ שֶׁנִּקְרָא זָבֹל, שֶׁחֲרֵי זֶה נִמְצָא לְקַבֵּל בְּרָכוֹת
וּלְסַדֵּר הַכֹּל, וְזֶה נִקְרָא בֵּית זָבֹל.

בֵּא רְאֵה, כְּתוּב (דְּבָרִים לג) וְלִזְבוּלָן אָמַר שְׂמַח זָבֹלָן
בְּצִאֲתְךָ וַיִּשְׁשָׁכֶר בְּאַהֲלֶךָ. מִלְּמַד שֶׁהַשְּׂתֵתָפוּ
כְּאַחֵד. זֶה יוֹצֵא וְעוֹרֵךְ קָרֵב, וְזֶה יוֹשֵׁב וְעוֹסֵם
בְּתוֹרָה, וְזֶה נוֹתֵן חֶלֶק לָזֶה, וְזֶה נוֹתֵן חֶלֶק לָזֶה.
בְּחֶלֶק זָבֹלוֹן הַיּוֹם, וּבְנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל נִקְרָאת יָם
בְּנִגְרָת. וְכִךְ רְאוּנִי, מִשׁוּם שֶׁתְּכִלֶּת זֹו יוֹצֵאת מִשָּׁם,
וּבְרָשׁוּהָ, שֶׁחֲרֵי לְמַטָּה כְּמוֹ שֶׁלְמַעְלָה. יָם בְּנִגְרָת

לְמַעַלָּה - יָם בְּנֶפֶת לְמַטָּה, תִּכְלֹת לְמַעַלָּה - תִּכְלֹת
לְמַטָּה, וְהַכֹּל בְּמָקוֹם אֶחָד.

וְעַל זֶה יֵרֵשׁ זְבוּלוֹן, לְצֵאת לְעָרֹךְ קָרְב. וּמִנֵּיִן לָנוּ
שָׁכָךְ זֶה? שְׁפָתוֹב (ש) עַמִּים חַר יִקְרְאוּ שָׁם
יִזְבְּחוּ וּזְבַחֵי צֶדֶק. וּזְבַחֵי צֶדֶק בְּיַדְאֵי. מָה הַטַּעַם?
כִּי שָׁפַע יָמִים יִינָקוּ. וַיִּשְׁשָׁכֶר חֶלְקוֹ בַּתּוֹרָה, וְנֹתֵן
לְזְבוּלוֹן חֶלֶק שָׁל הַתּוֹרָה בְּיַדְאֵי. וְעַל זֶה הַשְׁתַּתְּפוּ
בְּאֶחָד, לְהַתְּפִיר זְבוּלוֹן מִיִּשְׁשָׁכֶר, שְׁבַרְכַת הַתּוֹרָה
הִיא בְּרַכַת הַכֹּל.

רַבִּי אֲבָא אָמַר, יֵרֵשׁת הַתּוֹרָה בְּיַדְאֵי כֹךְ הִיא,
וְדַרְגָּה שְׁשִׁית זֶה נֹתֶנֶת שְׁכָר (שְׁשִׁית אַחַת נֹתֶנֶת שְׁכָר)
הַתּוֹרָה, וּמִזְרִישָׁה לָהּ לְכַנְּסָת יִשְׂרָאֵל, מִזְרִישׁ הַלְּבָן
לְתִכְלֹת. וְעַל זֶה שְׁנִינֹו, (בְּרִבּוֹת א) מִשְׁיַכִּיר בֵּין תִּכְלֹת
לְלָבָן, שְׁיִוְדְעוּ הַגּוֹנִים, שְׁחֵרֵי אִזּוּ נִקְרָא בְּק"ר,
וְהַלְּבָן בָּא לְעוֹלָם, וְהַתִּכְלֹת נִעְבְּרָ. וְעַל זֶה כָּל
קָרְבוֹת הַמִּלָּךְ וְכָל כְּלֵי זֵיז הַמִּלָּךְ נִמְנֹו בְּיַדְאֵי, וְחֵרֵי
בְּאֶרְנוּ.

בְּאֵר חֲפְרוּתָהּ שָׂרִים כְּרוּתָהּ נְדִיבֵי הָעָם. בְּאֵר - זֶה
 כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל. חֲפְרוּתָהּ שָׂרִים - זֶה אֲבָא
 וְאֲבָא שְׁחוּלִידוֹ אוֹתָהּ. כְּרוּתָהּ נְדִיבֵי הָעָם - אֵלּוּ
 הָאֲבוֹת, שְׁכַתוּב (תהלים מזו) נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עִם
 אֱלֹהֵי אֲבֹרָתָם וְגו'. בְּשִׁבִיל (דף קנ ע"ב) לְהַתְּכַרְךָ מֵהֶם עַל
 יְדֵי דְרָגָה אַחֲרָת. וּמִי תִדְרָגָה? צְדִיק שְׁעוֹמֵד עַלֶּיהָ.
 וְעַל זֶה אָמְרָנוּ, בְּשִׁבְאֵר זֶה נוֹטְלָת - בְּסִיוַע הָאֲבוֹת
 נוֹטְלָת.

וְנִקְרָאת בְּאֵר, וְנִקְרָאת יָם. נִקְרָאת בְּאֵר בְּשַׁעָה
 שִׁיִּצְחָק יוֹצֵא מִזֵּינ מִצֵּד אֲבָא וּבָא
 לְהַמְשִׁיךְ אַחֲרֵי זֶה וּמִמֶּלֶא אוֹתָהּ, אִזּוּ נִקְרָאת בְּאֵר
 יִצְחָק, בְּאֵר מְרִים, וְחֲרֵי בְּאֵרָנוּ. יָם, בְּשִׁמְאִירָה
 מֵאוֹר עֲלִיזוֹן שֶׁל אֲבָא, אִזּוּ נִקְרָאת יָם, שְׁנַחֲלִים
 הוֹלְכִים לְתוֹכָהּ, כְּמוֹ שְׁנַאֲמֵר (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים
 הַלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם אֵינְנוּ מִלֵּא.

וּמִיּוֹם שְׁנַלְתָּהּ כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל בְּנִלוֹת, כְּתוּב (איוב יד)
 אֲזוּלוּ מֵיָם מִנֵּי יָם - זֶה כְּנָסֶת יִשְׂרָאֵל. וְנִחַר
 יַחֲרַב וַיִּבֶשׁ - זֶה צְדִיק. וְעַל זֶה כְּתוּב (ישעיה נז)

הצדיק אָבֵר וְגו'. שְׁהוּא הָיָה נָהָר עֲלִיּוֹן וּמִכְבָּד
שְׁנֵכֶנֶם לְתוֹכָהּ, וְהוּא כּוֹנֵם כָּל אוֹתָם נְהָרוֹת
וְנִחְלִים שְׁשׁוּפְעִים מִשְׁפַּע אוֹתוֹ נָהָר קָדוֹשׁ שְׁלֹא
פּוֹסְקִים מִיָּמָיו לְעוֹלָמִים, שְׁשׁוּפַע וַיּוֹצֵא מֵעֶדֶן
הָעֲלִיּוֹן, וְהוּא נִכְנֵם לְתוֹכָהּ וּמִמְלֵא אֲנַפְיָהּ, וּמִשָּׁם
יּוֹרְשִׁים כָּל הָעוֹלָמוֹת (נְזוּנֵי וַיּוֹרְשִׁים) בְּרָכוֹת כָּפֹל.

בֵּיא רֵאָה, בְּשַׁעֲהָ שְׁמַת־בְּרָכַת כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, כָּל
הָעוֹלָמוֹת מִתְּבָרְכִים, וַיִּשְׂרָאֵל לְמַטָּה יוֹנְקִים
וּמִתְּבָרְכִים בְּגִלְגָּלָה. וַהֲרִי בִּיאָרְנוּ שְׁהִיא מְגִנָּה עַל
יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁנַת־בִּיאָר.

כְּתוּב (שְׁמוֹת י"ד) וַיִּסַּע מִלֵּאָדָּה הָאֱלֹהִים הַחֲלֹד וְגו'.
מִלֵּאָדָּה הָאֱלֹהִים - זוֹ כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל. וַהֲרִי
בִּיאָרְנוּ שְׁאוֹתָהּ שַׁעֲהָ בְּסִיּוּעַ הָאֲבוֹת לִזְקָחַת.
וּכְשֶׁהֵם נִמְצְאִים אֲצִלָּהּ, הַכֹּל נִמְצְאִים. וּמִשׁוּם כֶּף
נִמְסָר בְּפִסּוּקִים אֵלָיו שֵׁם הַקָּדוֹשׁ, שְׁכּוֹלֵל בָּהֶם
הָאֲבוֹת, כְּמוֹ שְׁבִיאָרְנוּ. פְּסוּק אֶחָד כְּפִסְדָּר, וְאֶחָד
לְמִפְרָע, וְאֶחָד כְּפִסְדָּר.

וַיִּסַּע מִלֵּאדָה הָאֱלֹהִים הַחֵלֶד וְגו' - זֶה כַּסְדָּר,
 מִשׁוּם שֶׁאֲבָרָהֶם נִמְצָא כָּאֵן וְכָל אוֹתָם
 שְׂבָאִים מִצְדוֹ, וְעַל כֵּן הוּא כַּסְדָּר כְּמוֹ זֶה.

כָּאֵן הִתְעַטֵּר אֲבָרָהֶם בְּעִטְרוֹתָיו וְעֵטֶר אֶת כְּנָסֶת
 יִשְׂרָאֵל, וְאוֹתֵיזוֹת אֵלוֹ בְּלֵן בְּדָרְדֵּי יִשְׂרָאֵל לְלֶכֶת
 בַּיּוֹם, שְׂכָתוֹב (תהלים מב) יוֹמָם יִצְוֶה ה' חֲסֵדוֹ וּבְלִילָה
 שִׁירָה עִמִּי. וְעַל זֶה כְּתוּב וַיִּסַּע. אֵימָתִי לוֹקְחִים
 בְּמִשְׁאוֹתֵיהֶם? הֵיזֶה אוֹמֵר בַּיּוֹם, כְּשֶׁמֵּאִיר הַשֶּׁמֶשׁ,
 וְזֶהוּ פָסוּק אַחֲרָיִךְ שֶׁהוּא בְּשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתֵיזוֹת.

שְׁנֵי שָׁל יִצְחָק, כֵּן גַּם שְׁנִמְצָא בְּשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם
 אוֹתֵיזוֹת, לְהִמְצָא בְּדִין לְגַבִּי הַמְצָרִים וּלְגַבִּי
 יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים. וְעַל זֶה כְּתוּב וַיָּבֵא בֵּין מַחְנֵה
 מִצְרַיִם וּבֵין מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל, לְמוֹל אֱלֹה וּלְמוֹל אֱלֹה.
 וַיְהִי הָעֲנָן וַחֲחֹשֶׁף, שְׂכָף הוּא יוֹם שֶׁל יִצְחָק, שְׂמֵעָנָן
 הָיָה, עָנָן וַחֲחֹשֶׁף מִמֶּנּוּ הוּא. וּמִשׁוּם כֵּן סְדוֹר
 הָאוֹתֵיזוֹת לְמִפְרָע, (בְּדָרְדֵּי עָקֵם) וְלֹא בְּדָרְדֵּי יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ זֶה.

וְעַל זֶה כָּל הָאוֹתֵיזוֹת לְמִפְרָע, שְׂכָתוֹב וַיְהִי הָעֲנָן
 וַחֲחֹשֶׁף. שְׂכִינּוֹן שְׂנִכְנָם יִצְחָק בְּדִינּוֹ, לֹא קָרַב

זֶה אֵל זֶה. כְּתוּב זֶה אֵל זֶה. אֹתָם שָׁפְאוּ מִצַּד
 אֲבָרְתָם לֹא קָרְבוּ זֶה לָזֶה, שְׁחֲרֵי לֹא יִכְלוּ, מִשּׁוּם
 שָׁפְאוּ זוּ נִדְבְּקָה בִּיצְחָק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיָּאֵר אֶת
 הַלְיָלָה. שֶׁכִּשְׁהַתְּמַלְאָה לְהַתְּחַבֵּר (לְהַתְּחַבֵּר) בִּיצְחָק,
 לֹא קָרַב זֶה אֵל זֶה וְלֹא יָכֹל לְהַתְּקַרֵּב, עַד שָׁפְאוּ
 יַעֲקֹב וְהַתְּחַבֵּר בְּאֲבָרְתָם, וְלָקַח אֶת יַצְחָק וְשָׂם
 אוֹתוֹ בְּאֲמֻצֵּעַ, וְאָז הִתְקַשְּׁרָה הָאֲמוּנָה זֶה בְּזֶה וְזֶה
 בְּזֶה, וְנִצְלוּ יִשְׂרָאֵל.

וְשָׁנִינוּ, בְּמָקוֹם שֶׁנִּמְצְאוּ הָאֲבוֹת, שָׁאֵר
 הַצְּדִיקִים נִמְצְאוּ אִתָּם, וְעַל זֶה שֵׁם
 זֶה עוֹלָה לְצַדִּיקִים אַחֲרֵים מִפְּרָדִים, אֵיךְ עַל גַּב
 שְׂכָלָם יוֹצְאִים לְדֶרֶךְ אַחֵד.

כְּשֶׁמְאִירָה בְּא"ר זוּ מִצַּד יַצְחָק וְנִקְשְׁרָת בּוֹ,
 נַעֲשֶׂה יָם הַגְּדוֹל תַּקִּיף, וְגִלִּים חוֹקִים
 עוֹלִים וַיּוֹרְדִים בּוֹעֵף וְרָגְזוּ בְּתַקִּיפוֹת, נוֹטֵל לְמַעְלָה,
 עוֹלָה, וַיּוֹרֵד לְמַטָּה. אֲבָרְתָם כָּא מוֹלוּ (בְּנִגְדוֹ),
 וּמִתּוֹךְ רָגְזוּ וְנִעַף וְחָמָה וְתַקִּיפוֹת זֶה אֵל זֶה לֹא הָיוּ
 מִתְקַרְבִּים, עַד שָׁפְאוּ יַעֲקֹב וְשׁוֹכְךְ הָרָגְזוּ, וּמִמִּיךְ

וְשׁוֹבֵר גְּלֵי הַיָּם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שמות יד) וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת
 יָדוֹ עַל הַיָּם וַיּוֹלֶךְ ה' אֶת הַיָּם בְּרוּחַ קָדִים עֲזָה וְגו'.
 מַה זֶה בְּרוּחַ קָדִים עֲזָה? זוֹ רוּחַ יַעֲקֹב, עֲזָה,
 תְּקִיפָה לְמוֹלוֹ לְשֹׁפֵר רִגְזוֹ יָם זֶה. וַיִּשָּׂם אֶת הַיָּם
 לְחֶרֶבָה וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם, (הוא) רוֹקֵן הַיָּם מִמֵּי רִגְזוֹ,
 וַנְּחַלְקוּ הַמַּיִם לְצַד אַבְרָהָם וּלְצַד יַעֲקֹב. זֶהוּ
 שְׂפָתוֹב וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם, לְצַד זֶה וּלְצַד זֶה, וְעַל כֵּן
 כָּל הָאוֹתִיּוֹת בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל פְּרָאוֹי.

אַלְהָה אוֹתִיּוֹת בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל בְּצַד יַעֲקֹב, וְכָל אוֹתָם
 שְׂפָאוֹ מִצְדוֹ. וּכְשָׂא יַעֲקֹב, הִתְחַבֵּר
 בְּאַבְרָהָם וּלְקַח אֶת יִצְחָק, וְהִשְׁרָהוּ בְּאִמְצֵעַ. אִז
 הִתְקַשְּׂרָה הָאִמוּנָה זֶה בְּזֶה וְזֶה בְּזֶה. וְעַל זֶה
 מַעֲשֵׂה בְּתַקוּן בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּזוּוּג הָאֲבוֹת נוֹדַע,
 שֶׁהוּא קָשֶׁר אֶחָד, קָשֶׁר נְאֻמָּן, לְהִיּוֹת מְרַבְּבָה
 שְׁלֵמָה, וּבְזוּוּג הָאֲבוֹת כְּאֶחָד נַעֲשֵׂה הַכֹּל.

וַיּוֹדְעִים הַחֲבָרִים לְלָבֵת בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל, לְהִתְקַוֵּן
 מַעֲשֵׂה כְּרָאוֹי, וּבְשֵׁם זֶה קָשֶׁר הָאֲבוֹת,
 נִמְצְאוּ דְרָכִים לְדִין וּלְרַחֲמִים, לְסִיּוּעַ, לְחֶסֶד,

לִירְאָה, לְתוֹרָה, לְחַיִּים, לְמִוְת, לְטוֹב, לְרַע.
אֲשֶׁרֵיהֶם הַצְּדִיקִים שִׁיּוֹדְעִים בְּרַכֵּי הַתּוֹרָה וַיּוֹדְעִים
לְלַבֵּת בְּדַרְכֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ. אֲשֶׁרֵיהֶם בְּעוֹלָם הוּא
וּבְעוֹלָם הַבֵּא.

הַרִי הָאֲבוֹת בְּמִסְעוֹת, בְּמַעֲשִׂים, בְּקִשְׁרִים
שְׂמַת־קִשְׁרִים זֶה בָּזָה. וּבְשִׂמַת־חֲבָרִים
בְּאַחַד, אֵין מִי שִׁיקוּם לְפָנֵיהֶם. וְשָׁנִינוּ, בְּמִקוּם
שְׂהָאֲבוֹת נִמְצְאִים, שְׂאָר הַצְּדִיקִים נִמְצְאִים
עֲלֵיהֶם. וְעַל זֶה שֵׁם זֶה עוֹלָה לְצַדִּיקִים אַחֲרֵים
נִפְרָדִים, אַף עַל גַּב שְׂכָלָם יוֹצְאִים לְדַרְךָ זֶה.

השלמה מההשמטות סימן ח

שְׁבַעַה יָמִים עֲלִיוֹנִים בְּרָא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּעוֹלָם, וְעֲלֵיהֶם שְׁתַּל וּבָנָה עוֹלָמוֹת. זֶהוּ
שְׂפַתוֹב כִּי שִׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה', וְלֹא כְּתוֹב בְּשִׁשֶׁת.
וּבְנֶגֶד אוֹתָם שְׁבַעַה יָמִים עֲלִיוֹנִים בְּרָא הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּאַרְצָן שְׁבַעַה צְדִיקֵי אֱמֶת,
לְהַעֲמִידָם וּלְהַאִיר לָהֶם כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּנֶגֶד יוֹמוֹ,

וְשַׁתַּל אֹתָם כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּדוֹר שְׂרָאוּי, וְהֵם
 אֲבוֹת הָעוֹלָם, אֲבָרָהֶם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב יוֹסֵף מִלְּשָׁה
 אֶהְרֹן דָּוִד.

וְהֵם נִקְרְאוּם הָרִים, הַרְרֵי קָדֶם, שֵׁהֶם תְּלוּיִים
 מֵאוֹתָם שְׁבַעַה יָמִים עֲלִיזוֹנִים, וְהַשְּׁבִיעִי
 שְׁעוֹמֵד לְפָנֵיהֶם, זֶהוּ שְׁכַת־טוֹב (דברי יב) וּבֵית דָּוִד
 בְּאֱלֹהִים כְּמִלְאָךְ ה' לְפָנֵיהֶם.

וְאֵף עַל גַּב שֶׁהוּא שְׁבִיעִי כְּשֶׁנִּכְלָל בּוֹ בְּיוֹסֵף
 וְנֹתֵן לוֹ תַּפְנוּק מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, נִקְרָא גַם
 הוּא שְׁבִיעִי.

וּכְלָם אֲחִיזוּיִם בְּשִׁכְנֵה בְּסוּד שָׁל שְׁבַעַה, מִשּׁוּם
 שֶׁהַשְּׁכִינָה נִקְרָאת בַּת שְׁבַע, בַּת מֵאָם
 הָעֲלִיזוֹנָה, שֶׁהִיא כָּלֵל שְׁבַע דְּרָגוֹת שְׁעֵמוֹ, וְהִיא
 דְּרָגָה שָׁל צֶדֶק הָעֲשִׂירִי, שֶׁהֵן סְפִירוֹת שְׁנִקְרָא בְּהֵן
 תְּקוּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְנִקְרָא שְׁבִיעִי בְּכַתוּב, שְׁכַת־טוֹב (דברי הימים א כט) לָךְ
 ה' הַגִּדְלָךְ"ה וְהַגְּבוּרָה"ה וְהַתְּפִאָרָה"ת וְהַנִּצְחָה"

וְהָיוּ כִּי כָל וְכוּ', עַד הַמְּלָכָה. וְמָה הַטַּעַם?
וְהָרִי הִיא רְבִיעִית לַיָּמִים! אֵלָּא בְּגִלּוֹל נְטִיעָה
אַחֲרוֹנָה וְנִכְלָלָת בַּשְּׁבִיעִית, מִשּׁוּם כֶּף לְקַחָה שְׁמוֹ,
וְהִכּוּל אֶחָד.

וְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵהָאֲבוֹת יָדַע אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מִתּוֹךְ דְּרָגָתוֹ וְאַחֲזוּ בּוֹ בְּאוֹתָהּ דְּרָגָתָהּ.
אֲבָרְהָם יָדַע אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתּוֹךְ
אִסְפַּקְלָרְיָה שְׁלוֹ, שֶׁהִיא מִדַּת הַגְּדֻלָּה, מִדַּת הַחֶסֶד,
שֶׁהִיא יְמִין הַמְּלָכָה, וְעַל כֶּף הוּא אֶחָז בָּהּ וְלֹא עָזַב
אוֹתָהּ לְעוֹלָמִים, וְעָשָׂה טוֹב עִם כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם,
וּפְרָשׁוּהָ שְׁתֵּרֵי מַעֲשָׂיו הַעֲלוּהוּ לְדְרָגָה הַזֹּאת.

יִצְחָק יָדַע אוֹתוֹ בְּדְרָגַת הַגְּבוּרָה, שֶׁנִּקְרְאָת פֶּחַד
יִצְחָק, וּפֶחַד מִפְּנֵי לְעוֹלָמִים. יַעֲקֹב יָדַע
אוֹתוֹ מִתּוֹךְ דְּרָגַת הַתְּפָאֶרֶת, שֶׁהוּא כָּלוּל מִחֶסֶד
וּמִפֶּחַד, וְנִקְרָא אֱמֶת, וְאַחֲזוּ אוֹתָהּ, וְהוּ שֶׁפְּתוּב
תִּתֵּן אֱמֶת לַיַּעֲקֹב.

יוֹסֵף יָדַע אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתּוֹךְ אוֹתָהּ
אִסְפַּקְלָרְיָה שֶׁנִּקְרְאָת כָּל, וְנִקְרָא יְסוּד, וְעַל

זֶה נִקְרָא יוֹסֵף כִּלְכ"ל, שְׁפָתוֹב וַיִּכְלֹל יוֹסֵף,
וְכָתוֹב וְנִקְרָא יוֹסֵף עוֹלָם.

מִיֵּשָׁה וְאַהֲרֹן הֵם שְׁנֵי כְרוּבִים שֶׁנִּשְׁמַע קוֹל שָׁל
מִעֲלָה מִבִּינֵיהֶם, וְעַל זֶה נִתְּנָה תוֹרָה עַל
יָדָם, וְהוּא שְׁפָתוֹב וְנוֹעֲדָתִי לְךָ שָׁם וְדַבַּרְתִּי אִתְּךָ,
וְהֵם שְׁנֵי כְרוּבִים שְׁלֹמְעָלָה, וְהֵם נִצ"ח וְהו"ד, וְהֵם
שְׁנֵי הָעַמּוּדִים שָׁל הַגּוֹף.

כִּמוֹ זֶה יֵשׁ לְמַלְכָּה לְמִשְׁחָה שְׁנֵי כְרוּבִים תַּחְתֵּיהָ
שְׁיֹנְקִים מִמְּנָה, וְהֵם וְדָאֵי עֲלִיּוֹנִים, עַל אֲרוֹן
הָעֵדוּת, שֶׁנִּקְרָא צֶדֶק, אֲרוֹן הָעֵדוּת. וּמִי עֵדוּת? זֶה
יוֹסֵף, וְהוּא שְׁפָתוֹב עֵדוּת בִּיהוֹסֵף שָׁמוֹ, וְנִקְרָא
תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְאֲרוֹן זֶה תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה.

בֹּא רְאֵה, כָּל אוֹתָם אֲבוֹת עֲלִיּוֹנִים שְׁאֲחוּזִים
לְמִעֲלָה, כִּלְכָם רְמוּזִים בְּתוֹרָה שְׁבַכְתָּב. וְדוּר
שְׁאֲחוּזוֹ בְּאַחֲרוֹנָה, שֶׁהִיא תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, רְמוּזָה
בְּדַבְרֵי קַבָּלָה, וּמִשּׁוֹם כֵּךְ נִקְרָאת קַבָּלָה, שְׁמִקְבָּלָת
אוֹר מִתוֹרָה שְׁבַכְתָּב.

ואותם שני כרובים עליונים עומדים על אותו
עדות וארון, זהו שפתוב והנצח וההוד
כי כל בשמים ובארץ. וזהו סיום השמים, ומזוג
את הארץ היו.

וכך הוא, שכל מה שפרא הקדוש ברוך הוא
למעלה - פרא בנגדו למטה. ויוסף נקרא
עדות, זהו שפתוב עדות ביהוסף שמו, ועל זה
שמו של יוסף שלם בכל, למעלה ולמטה.

ועל זה שנינו שיוסף והארון והשכינה היו
הולכים במדבר ביחד, וכל העולם היו
אומרים: מה טיבן של שני ארונות הללו?
ומשיבים להם: קיים זה מה שפתוב בזה. קיים
בודאי. זהו שפתוב וצדיק יסוד עולם, הוא קיום
העולם.

בא דוד, שהוא שביעי של האבות, אחו בזה בבת
שבע הזאת, שהיא ממלכה, ולא עזבה
לעולמים. זהו שפתוב (יחזקאל לו) ודוד עבדי נשיא
להם לעולם, וכתוב (תהלים פט) כסאו כשמש נגדי.

וְכֹל זֶה לְמִדַּתְנוּ הַתּוֹרָה, שְׂכָלָם אֲחוּזִים בַּשְּׂכִינָה
בְּסוּד שָׁל שִׁבְעַ.

בֹּא וּרְאֵה, אֲבָרְתָם נִרְאֶשׁוּן קְרוֹשׁ שָׁל הָעוֹלָם,
בְּשִׁרְצָה לְהִתְקַרֵּב לְדַרְגָּתוֹ, לֹא יִכְלֶה עַד
שִׁעְלָה וְנוֹדַע בְּאוֹתָן שְׁלֹשׁ דַּרְגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת שִׁעְלִיוֹ,
שֶׁהוּא חֵלֶק שָׁלוֹ.

בִּיּוֹן שִׁעְלָה וְהַתְּנוּדַע לוֹ לְקְרוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
מִתּוֹךְ אוֹתָן שְׁלֹשׁ דַּרְגוֹת, שְׁעַם אוֹתָן
שִׁבְעַ, וְשִׁלֹּשׁ דַּרְגוֹת, הֵן כְּתוּר עֲלִיּוֹן חֲכָמָה
בִּינָה, וְהֵן שְׁלֵמוֹת עֶשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁנִּקְרָא
בְּהֵן הַקְּרוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְכִיּוֹן שִׁעְלָה אַחַר
כֵּךְ בְּאוֹתָן שְׁלֹשׁ, שֶׁהֵן עֵתִיק וְאַבָּא וְאַמָּא,
שִׁשׁוּפַע מֵהֵן אֹר לְמִטָּה, אִזּוּ אֲחִזוּ לְחֵלְקוֹ
אוֹתָהּ דַּרְגָּה שְׁתַּחַת אוֹתָן שְׁלֹשׁ, שֶׁנִּקְרָא
חֲסֵד.

שִׁשְׁתָּה בְּלֵן הוּא הַדְּבִיק מִתּוֹךְ אוֹתָהּ אִסְפָּק לְרִיָּה
שִׁשׁוּלְטַת בְּלִילָה, שֶׁבְּהֵן וְדַאי לֹא הָיָה

אדם שידע כלום. ועל זה שנינו בן שלש שנים
הכיר אברהם את בוראו, ויקרא בן שלש.

ובא ראה סוד של שלש שנים אלו ולא חסר,
משום ששכינה נקראת בת שבע, ולא יכל
להתקרב אליה עד שעלה להודע מתוכה ולהיות
מואר ולהאיר לכל, מה שהוא למטה באותן
דרגות עליונות עם אותן שבע ושלש, הרי עשר
דרגות עליונות סוד של שם הקדוש ברוך הוא.

וכיון שהיה נאור באותן שלש, רצה להעלות
באותן שבע בסוד הכתוב (בראשית כא) ויצב
אברהם את שבע כבשת הצאן. וסוד זה רמז
לאבימלך שלא יפרעו מהם, עד שישתלמו אותם
שבעה צדיקי אמת בישראל. כנגד אותן שבע
דרגות שלמעלה.

כיון שהשתלמו, יהיה העולם התחתון כמו
העולם העליון בקיום שלם, ויבא דוד,
שהוא שביעי, ויעזר את אותה בת שבע

שְׁלֹמֶעֱלָה, שֶׁהִיא נֹקְמַת נְקָמוֹת יִשְׂרָאֵל, וְתִפְרַע
מֵהֶם.

וְהוּא שְׁפָתוֹב (שְׁמוּאֵל-ב' ח) וַיְהִי אַחֲרָי בֶן וַיֵּךְ דָּוִד אֶת
פְּלִשְׁתִּים וַיִּכְנַעֵם וַיִּקַּח דָּוִד אֶת מִתְּג הָאִמָּה
מִיַּד פְּלִשְׁתִּים. מַה זֶה וַיְהִי אַחֲרָי בֶן? אַחַר
שֶׁנִּשְׁתַּלְּמוּ יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ כְּמוֹ לְמַעְלָה, אִזּוּ וַיֵּךְ דָּוִד
אֶת פְּלִשְׁתִּים וַיִּכְנַעֵם. שְׁחָרֵי עַד עָכָשׁוּ לֹא יָבִלּוּ
יִשְׂרָאֵל לְשַׁבֵּר אֶת כַּהֵם, שְׁחָרֵי הַתְּעוֹרְרוֹ הַחֲבָרִים
בְּאוֹתוֹ מִתְּג הָאִמָּה, וּפְרָשׁוֹתָ.

וּבֹא וּרְאֵה, זֶה שְׁרָמוֹ לוֹ אֲבָרְהָם בְּכַבְּשׁוֹת הַצֹּאן
וְלֹא בְּעֵזִים וְלֹא בְּדָבָר אַחֵר, מַשׁוּם שֶׁהֵם
מִצַּד הַחֶסֶד, שֶׁמֵּאוֹתָם מְמַנִּים שְׂיוֹנָקִים מִצַּד הַחֶסֶד
יוֹנְקִים לְמַטָּה אוֹתָם כְּבָשִׁים שֶׁתַּחַת שְׁלֹטוֹנָם,
וְאֲבָרְהָם אֶחָז לְחֻלְקוֹ מִדַּת הַחֶסֶד, וְהַכֹּל בְּסוֹד
הַחֲכָמָה.

וְעַל זֶה שְׁנִינוּ, מִי שֶׁשְׂרָוֵי בְּתוֹךְ צֹאן לֹא
מִסְתַּכֵּן לְעוֹלָמִים. וְאִם הוּא שְׂרָוֵי בְּתוֹךְ
עֵזִים וְרוֹעֵה אוֹתָם, כַּמָּה שׁוֹמְרֵי הַחֲקִים יוֹשְׁבִים

בְּנִגְדוֹ לְהַסְטוֹתוֹ, בְּגִלְלֵי שָׂהֵם מֵצַד שֶׁל הַדִּין
הַקָּשָׁה.

**אָבֵל בְּשָׂפָא יִצְחָק לְכָרַת אֹתוֹ בְּרִית, כָּרַת אֹתוֹ
בְּשִׁבְעָה שְׁנֵינְגָלָה מֵתוֹךְ אֹתוֹ פֶּאֶר, שְׁכַתוֹב
(בראשית כו) וַיִּקְרָא אֹתָהּ שִׁבְעָה.**

**בֵּא וּרְאֵה, אֲבָרְהָם קָרָא לְאֹתָהּ פֶּאֶר מִים
נוֹבְעִים פֶּאֶר שִׁבְעַע, וַיִּצְחָק קָרָא לָהּ שִׁבְעָה.
מַה בֵּין זֶה לְזֶה? אֵלֶּא מִשּׁוֹם שִׁיִּצְחָק אָחִיו לְחֵלְקוֹ
דְּרַגְתָּה שֶׁל פְּחַד, שֶׁהוּא דִּין, וְעַל זֶה הוֹסִיף כָּהֵן ה'!
וְה' בְּכָל מָקוֹם הִיא מִדַּת הַדִּין. וְסִימְנָךְ - (יחזקאל
טז) הִיא דְרַבְּךָ בְּרֵאשׁ נְתַתִּי. זֶהוּ שְׁכַתוֹב וַיִּקְרָא
אֹתָהּ שִׁבְעָה. שְׂלֵא עָשָׂה בְּכַבְּשִׁים כְּמוֹ שֶׁעָשָׂה
אֲבִיו, וְהַכֵּל בְּסוֹד הַחֲכָמָה, וְהוֹסִיף כָּהֵן ה',
לְהִרְאוֹת שֶׁהִיא חֵלְקוֹ.**

**בֵּא וּרְאֵה, בְּשִׁבְרָא הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם,
בְּרָא אֹתוֹ בְּדִין. בֵּינֵן שְׂרָאָה שְׂלֵא מִתְקַיִם,
שִׁתֵּף בּוֹ חֶסֶד, זֶהוּ שְׁכַתוֹב (שם ב) בְּיוֹם עֲשׂוֹת ה'
אֱלֹהִים, וּפְרָשׁוּהָ בְּאֲבָרְהָם הַתְּקַיִם הָעוֹלָם. בְּגִלְלֵי**

כִּן הַבָּאֵר הַזֹּאת בֵּית הָעוֹלָם עַל שְׁמָה נִקְרָא, זֶהוּ
 שְׁפָתוֹב עַל כֵּן קָרָא שֵׁם הָעִיר בָּאֵר שְׁבַע. אִף עַל
 נֵב שְׁהַבָּאֵר הַזֶּה נִדְבָקָה בִּיצְחָק, שְׁפָתוֹב וַיִּקְרָא
 אֹתָהּ שְׁבַעָה - שְׁמָה בָּאֵר שְׁבַע צַד שֶׁל אַבְרָהָם,
 וְלֹא בָּאֵר שְׁבַעָה, זֶהוּ שְׁפָתוֹב (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) וַיִּמְנוּ
 תַּחֲבַקְנִי.

וּבֹא וּרְאֵה, אֲרַבְעָה מֵאוֹתָם שְׁבַעָה צַדִּיקֵי הָאֱמֶת,
 כְּשֶׁרְצוּ לְהִתְקַרֵּב לְשְׁכִינָה בְּסוּד שֶׁל שְׁבַע,
 כָּלָם פָּגְשׁוּ בַּבָּאֵר הַזֶּה שְׁלֹא פּוֹסְקִים מִימִיָּה
 לְעוֹלָמִים.

אַבְרָהָם כָּרָה אֶת הַבָּאֵר הַזֹּאת מִשּׁוֹם שֶׁהוּא לְמִד
 אֶת כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם לְעַבֵּד אֶת הַקְּדוֹשׁ
 כְּרוֹךְ הוּא, וְכִיּוֹן שְׁפָרָה אוֹתָהּ, הוֹצִיא מִיָּם נוֹבְעִים
 שְׁלֹא פּוֹסְקִים לְעוֹלָמִים.

וְכִיּוֹן שְׁמֵת אַבְרָהָם מֵה פָּתוֹב? (כְּרֵאשִׁית כו) וְכָל
 הַבָּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ עֲבָדֵי אָבִיו בְּיַמֵּי
 אַבְרָהָם. כָּתוּב בְּאֵרֹת, וְרַק אַחַת הִיְתָה, שְׁפָתוֹב
 בָּאֵר שְׁבַע, וְקוֹרְאִים בְּאֵרֹת, מִשְׁמַע שְׁרָבִים הִיוּ,

משום שהבאר הזאת נראית לאבות בכל מקום
שהיו הולכים, היתה נראית להם גדולים וכבירים.

כיון שמלאכה הפלשתים עפר, סוד שחזרו בני
העולם לעבודה זרה, והעולם היה שמים,
שאינו מי שידע את הקדוש ברוך הוא. כיון שבא
יצחק מה כתוב? (שם) וישב ויחפר את
בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו. מה
זה וישב? אלא שהשיב את העולם לתקונו ולמד
את בני העולם שידעו את הקדוש ברוך הוא, והו
שכתוב (שם כה) ויהי אחרי מות אברהם ויברך
אלהים את יצחק בנו.

באר זו ממי היתה? ממי שכל חיי העליונים
ותחתונים תלויים בו ורואה הכל, והו
שכתוב (דניאל ב) יודע מה שפחשן ואור שרוי עמו.

ובא וראה, אותם עבדי יצחק, משום שהם מצד
הדין הקשה, כשחפרו אותה מה כתוב?
שטנה, ורחי פרשוה, עד שהיא בא ויחפר באר
אחרת ויקרא שמה רחובות ודאי. אבל עבדי אביו,

משום שכלם באים מצד הימין, ולא היתה שטנה
בעולם, ולא יצא דין מהבאר הזאת להסטין
עליהם כשמעשיהם לא היו כשרים.

ומהבאר הזאת הוא הפתח לדעת את הקדוש
ברוך הוא, והו' שכתוב (תהלים קיח) פתחו
לי שערי צדק אבא בם אודה יה'. ועד שלא
הסתלק מהעולם, ברוך את יעקב ושלחו לחרן
להודונו. וכשהלך לחרן מה כתוב? (בראשית כט) וירא
והנה באר בשדה. כיון שראה יעקב את כבוד
הקדוש ברוך הוא מתוך אותה באר שנקראת באר
שבע, אז אמר ללבן, (שם) אעבדך שבע שנים כרחל
בתך הקטנה, ויקא הקטנה.

בא וראה, כנגד אותם שבעה צדיקים צוה
הקדוש ברוך הוא בתורה להקריב קרבן
מוסף שבע פעמים בשנה, כדי להוסיף להם
תפנוקים ועדוניהם מבית המלך. האבות ישבעו
בתחלה, ואחר כך תפנים, והם שבע פעמים ולא
יותר.

בַּשֶּׁבֶת בְּנֶגֶד צַדִּיק יְסוּד עוֹלָם שֶׁנִּקְרָא כ"ל,
וְנִקְרָא מוֹסֵף שֶׁבֶת, לְהוֹסִיף לוֹ עֲדוּנִים
מִהַמַּח הַנִּסְתָּר. וּבְרֵאשׁ חֹדֶשׁ בְּנֶגֶד בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
שֶׁנִּקְרָאת לְבָנָה.

וּמַחֲמִישָׁה עֶשֶׂר יוֹם לְחֹדֶשׁ רֵאשׁוֹן בְּנֶגֶד אַבְרָהָם
אֲבִיהֶם שְׁאָחוּז בְּמִדַּת הַחֶסֶד וְנִקְרָא
רֵאשׁוֹן. וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי בַּעֲצָרַת שְׁנֵתָנָה בּוֹ תוֹרָה
בְּשִׁבְעָה קוֹלוֹת, בְּנֶגֶד יַעֲקֹב שֶׁהוּא שְׁלִישִׁי לְאָבוֹת
וְאָחוּז בְּקוֹל, קוֹל יַעֲקֹב. וּבְרֵאשׁ הַשְּׁנֵנָה בְּנֶגֶד יִצְחָק
שְׁנוֹלֵד בּוֹ, וְאָנוּ מוֹפִירִים בּוֹ עֲקֻרַת יִצְחָק, וְהוּא
יוֹם תְּדִין בְּנֶגֶד מִדַּת תְּדִין הַאֲחוּזָה בּוֹ.

בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים בְּנֶגֶד מִשָּׁה, שָׁבוּ קָבַל הַקָּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת תְּפִלָּתוֹ וְחָם עַל יִשְׂרָאֵל
וְהַחֲזִיר לוֹ אֶת הַתּוֹרָה. בְּחַג הַסְּפּוֹת בְּנֶגֶד אֶהְרֹן,
שֶׁבְזִכּוֹתוֹ הָלְכוּ אוֹתָם שִׁבְעָה עֲנָנִים שָׁפְסוּ עַל
יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ סֶפֶת, וּמִשׁוּם זֶה עוֹשִׂים סֶפֶת, וּבְכָל
הַתּוֹרָה יֵשׁ כְּמַה סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים נִסְתָּרִים בָּהּ.

וּכְשֶׁשָׁבַעַת אֱלֹה מִתּוֹסְפִים בְּפָרְכוֹת, כָּל הָעוֹלָם
בְּשִׁלְמוֹת רַבָּה. ע"כ מֵהַשְּׂמֵטוֹת.

שְׁבַעַת קְשׁוּרִים הֵם שְׂמֵת־קְשָׁרִים כִּהֵם שְׁלֹשֶׁת
הָאֲבוֹת וְאַרְבָּעָה אַחֲרֵיהֶם. רֵאשִׁי וְאַמְצַע
בְּקֶשֶׁר אֶחָד. וְאֵלֶּה אוֹתָם שֶׁחִפְרוּ כְּאֵר מַיִם. שְׁנֵי
זֶה אֵל זֶה, וְהֵם קֶשֶׁר אֶחָד בְּשִׁלְשׁ יוֹדֵי"ן.

שְׁלִישֵׁי שְׁלֵמוֹת כָּל הַתְּאֻמוֹנָה. רְבִיעֵי שְׁנֵי עַמּוּדִים
שֶׁתְּנוּף עוֹמֵד עֲלֵיהֶם. הַחֲמִישִׁי טוֹב וְרָע,
נֶהָר שֶׁמוֹצִיא עֵץ הַחַיִּים וְהַמּוֹת, הָעֶמֶק שֶׁל הַכֹּל.
שִׁשִּׁי דִּין בְּרַחֲמִים. שְׁבִיעִי בְּתַחֲלָה נֹאמֵר בְּאוֹתוֹ
רֵאשִׁי שֶׁאֲמַרְנוּ, מִשּׁוֹם שֶׁהוּא אֲמַצַּע הַכֹּל. וּמִשּׁוֹם
שֶׁהוּא אֲמַצַּע הַכֹּל, נִקְרָא אֲנִי, עַמּוּד שֶׁכָּל הָעֲנָפִים
נֹאחֲזִים מִסְּבִיבוֹ.

שְׁבַע דְּרָגוֹת אֱלוֹ, מִדְּרָגָה אַחַת לְדְרָגָה אַחַת
(אַחֲרָת), גוֹדַעַת מְרַבְּבָה אַחַת בְּכָל אֱלוֹ
שֶׁנֹּאחֲזִים בָּהּ. וְכֵן מִדְּרָגָה לְדְרָגָה, וְכֹלָם מִתְּנַהֲגִים
אַחֲרֶיהָ שֶׁל אוֹתָהּ דְּרָגָה שֶׁנִּפְקְדָה עֲלֵיהֶם, וְהָרִי
כִּי־אֲרָנוּ אֶת הַדְּבָרִים.

בַּיָּא רֵאֵה, בְּשַׁעַה שְׁדַּרְגוֹת אֵלוֹ נִמְצְאוֹת, כָּל
הַאֲמוּנָה נִמְצְאוֹת. וְאֵלֹ שְׂבַעַת הָעֲנָנִים
שְׂסָבּוּ אֶת יִשְׂרָאֵל. בְּגִלְלָה זֶה כְּשֶׁנּוֹטְלָת הַשְּׂכִינָה
- בְּאֲבוֹת הִיא נוֹטְלָת. וְכִשְׂאֵלָה נוֹטְלִים, כָּל
הַדַּרְגוֹת הַאֲחֵרוֹת נוֹטְלוֹת בָּהֶם, וְאִזּוּ מִתְעַטְּרָת
בְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל כְּרֵאוּי.

בַּיָּא רֵאֵה, זְבוּלוֹן שְׂאֲמַרְנוּ יוֹרֵשׁ יָם בְּנִיָּת. יָם
בְּנִיָּת סֶתֶם, וְכִי רֵאֵוּי. אִם כִּי, יְהוּדָה מֶה
חֵלֶק יֵשׁ בּוֹ? אֵלָּא יְהוּדָה נְטִיל מְלָכוֹת הַכֹּל וְנֶאֱחָז
בָּהּ בְּכֹל הַצְּדָדִים.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, בְּפִרְשָׁה זֹו הֲרִי נֶאֱמַר הַמַּעֲשֵׂה
שֶׁל הַמְּנוּרָה וְתִקּוּנָהּ וְכֹל מֶה שְׂבַחָה, מִדּוּעַ
כִּי בְּפַעַם אַחֲרָת? אֵלָּא כִּינּוֹן שְׂהַנְשִׂיָּאִים הִקְרִיבוּ
(לְמַעַלָּה) קָרְבַּן הַמִּזְבֵּחַ וְכֹל תִּקּוּן שְׂרֵאוּי לוֹ, כִּי
הַכֶּתוּב וְדַבָּר שׁוֹב עַל מַעֲשֵׂה הַמְּנוּרָה שְׂהוּא תִקּוּן
עַל יְדוֹ שֶׁל אֲחֵרוֹן, שְׂחֲרִי לְמַעַלָּה מְנוּרָה, וְכֹל
הַנְּרוֹת (הַתִּקּוּנִים) שְׂלָה, עַל יְדֵי אֲחֵרוֹן הַכֹּל מְאִירִים.

בֹּא רְאֵה, הַמִּזְבֵּחַ, שְׁנַיִם עֶשֶׂר נְשִׂאִים הָיוּ לְחִנּוּ
 וּלְהַתְקִינוֹ. וַתְּרִי פְּרִשׁוּתָּהּ, שְׁנַיִם עֶשֶׂר הֵם
 הַשְּׂבָטִים לְאַרְבַּעַת צְדָדִים, אַרְבַּעַת דְּגָלִים, וְכָל־
 שְׁנַיִם עֶשֶׂר, וְהַכֹּל בְּדִגְמָה עֲלִיוֹנָה. הַמְּנוּחָה (דף קנא ע"ב)
 נִמְנֵית בְּשִׁבְעָה גֵרוֹת לְהַדְלִיק עַל יְדֵי הַכֹּהֵן, וְהַכֹּל
 בְּדִגְמָה עֲלִיוֹנָה. וְהַמְּנוּחָה עַל אוֹת עוֹמְדֵת וּבָנִם
 נִעֲשְׂתָה, וַתְּרִי פְּרִשׁוּתָּהּ בְּמַעֲשֵׂה הַמְּנוּחָה.

וּמִזְבֵּחַ פְּנִימִי וּמְנוּחָה עוֹמְדִים כְּאֶחָד לְשִׁמְחַת
 הַכֹּל, שְׁפָתוֹב (משלי כו) שְׁמֹן וְקַטְרֵת יִשְׂמַח
 לֵב. וּבִאֲרָנוּ שְׁשָׁנֵי מִזְבְּחוֹת הָיוּ: אֶחָד פְּנִימִי שֶׁל
 הַכֹּל, וְזֶה עוֹמֵד לְחִדּוֹת, וְאֶחָד בַּחוּץ לְהַקְרִיב
 קָרְבָּנוֹת. וּמִתְּפִנִימֵי הַזֶּה יוֹצֵא לָזֶה שְׂפַחוּץ. וּמִי
 שְׂרוּאָה וַיִּסְתַּכֵּל, יֵדַע חֻכְמָה עֲלִיוֹנָה, סוּד הַדָּבָר
 אֲדֹנָי יְהוִה, וְעַל כֵּן לֹא נִקְרְבָה הַקַּטְרֵת אֶל־
 בְּשַׁעַת שִׁשְׁמֹן נִמְצָא.

מִצָּאָנוּ בְּסִפְרוֹ שֶׁל שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ, שֶׁהַקַּטְרֵת הִיא
 לְחִדּוֹת וְלִסְלִק הַמְּנוֹת. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם
 שֶׁחֲדִין נִמְצָא מִזֶּה שְׂפַחוּץ, וְשִׁמְחָה וְחִדּוֹת וְקִשְׁר

שְׁמַאִיר מֵאוֹתוֹ פְּנִימֵי שְׁכָל שְׂמֵחָה בּוֹ קִיּוּמָת.
 וּכְשֵׁיזָה מִתְעוֹרָר, כָּל הַדִּין מִסְתַּלֵּק מִזֶּה וְלֹא יִכּוֹל
 לַעֲשׂוֹת דִּין, וּמִשׁוּם זֶה קִטְרַת עוֹמְדָת לְבַטֵּל
 הַמְּנוֹת, וְעַל זֶה קִטְרַת הִיא קֹשֶׁר הַכֹּל, וְזוֹ נִקְרָאת
 בְּפְנִימֵי. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם תְּהִי וּבְעוֹלָם
 תִּבְּא, עֲלֵיהֶם כְּתוּב (ישעיה מ"ט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אֲתָה
 יִשְׂרָאֵל וְגו'.

קַח אֶת הַלְוִיִּם וְגו'. הֵרִי פִרְשׁוֹהָ שְׁצַרְיָךְ לְטַהֲרֵם
 (לְהַנְהִיגֵם) וְלְהַמְשִׁיכֵם לְהַתְקַשֵּׁר בְּמִקּוּמָם, מִשׁוּם
 שֵׁיהֶם זְרוּעַ שְׂמַאל וְצַד הַדִּין. וְכֹל מִי שֶׁבָּא מִצֵּד
 הַדִּין, צַרְיָךְ שְׁלֵא יִרְבֶּה שִׁעָר, מִשׁוּם שְׂמֵרְבָה דִּין
 בְּעוֹלָם. וְעַל כֵּן אִשָּׁה כְּמוֹ זֶה, שְׁלֵא תִתְרָאָה
 שִׁעָרָה תְּחוּצָה, וְצַרְיָכָה לְכַסּוֹת רֵאשָׁה וּלְכַסּוֹת
 שִׁעָרָה, וּבְאַרְנוֹ וְהֵרִי נִתְפָּאֵר. וְאִזּוּ מִתְפָּרְכִים כָּל
 אֵלוֹ שֶׁבָּאִים מִצֵּד הַדִּין. וְעַל כֵּן כְּתוּב בְּלוִיִּם, וְכֵה
 תַעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרֵם וְגו', וְהַעֲבִירוּ תַעֲר וְגו'.
 וְנֹאמֶר כִּי הַלְוִיִּם לֹא עוֹלִים לְמִקּוּמָם עַד שִׁיִּרִים
 אוֹתָם תִּכְתֹּן, מִשׁוּם שְׁתִּימִין מִנְהִיג תְּמִיד לְשְׂמַאל.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בַּיּוֹם שֶׁעוֹלָיִם הִלְוִיִּם לְמִקּוֹמָם,
 בְּשָׁנֵי פָּרִים. מָה הַטַּעַם פָּרִים? אֵלֶּא הֵם
 בְּפָרִים לְקַבֵּל בְּשִׁמְאֵל אֶת הַפָּרָה הַזֹּאת שֶׁנִּקְרְאת
 פָּרָה אֲדָמָה. הַכֹּהֵן, כָּל הַכֹּהֵן וְכָל תִּקְוֹן תְּלוּי בּוֹ,
 מִשּׁוּם שֶׁכָּל כֹּהֵן הַגּוֹף עוֹמֵד בְּזֵרוּעַ יָמִין, וְעַל כֵּן
 הַכֹּהֵן הוּא זְרוּעַ שָׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְבוֹ עוֹמֵד לְהַתְקִין
 הַכֹּל וּלְהַתְקִין עוֹלָם, (מָה הַטַּעַם פָּרִים? אֵלֶּא הֵם שִׁמְאֵל כְּמוֹ הַפָּרִים
 לְקַבֵּל בְּשִׁמְאֵל. בֵּא רְאֵה, הַכֹּהֵן זְרוּעַ שָׁל כָּל יִשְׂרָאֵל הֵיא, וְבוֹ עוֹמֵד לְהַתְקִין
 הָעוֹלָם וּלְהַתְקִין הַכֹּל, מִשּׁוּם שֶׁכָּל כֹּהֵן הַגּוֹף בְּזֵרוּעַ יָמִין עוֹמֵד, וְכָל הַתְקִין בּוֹ
 תְּלוּי) וְעַם כָּל זֶה לֹא נִמְצָא לְבַדּוֹ, אֵלֶּא בְּגוֹף
 וּשְׁמֵאל, וְהַגּוֹף הוּא עֵקֶר הַכֹּל.

השלמה מההשמטות סימן ט

וְהַנִּיף אֶהְרֹן אֶת הַלְוִיִּם תְּנוּפָה לְפָנַי ה'. רַבִּי
 יְהוּדָה שָׂאֵל אֶת רַבִּי אֲבָא, לָמָּה הָיָה
 הַכֹּהֵן מְנִיף אֶת הַלְוִיִּם? אָמַר לוֹ, מִשָּׁל לָמָּה הַדְּבָר
 דּוֹמָה? לְתִינוּק בְּשִׁחּוּא בּוּכָה וְכוּעַם, מָה עוֹשִׂין
 בְּדֵי לְפָיְסוֹ? אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה, מְנִיפִין אוֹתוֹ
 וּמְנַעֲנְעִים אוֹתוֹ בְּדֵי לְשִׁתְּקוֹ.

אמר לו רבי אבא, יהודה יהודה, מלה זאת
 באה לידך ולא חקרתי בה?! והלא
 ישמעו אזניך מה שפיך מדבר! כך היא מדת
 הגבורה, כועסת ורוגזת, שכתוב (בראשית מט)
 ששמעון ולוי אחים כלי חמס מברתיכם, וכתוב
 ארור אפם כי עז ועברתם כי קשחתה, לפי שהם
 מתגברים ומתקשים באפם ועברתם לצאת
 לעשות דין לבלות ולהכרית בני העולם, אזי
 הכהן, שהוא תחםד העליון, מניף אותו הצד
 של הלויים, שהוא מדת הגבורה, כדי לשפך
 ולשקט רגזה ובעסה, כדי שישתכרו השערוות
 מכל שוליהן ולא יתגברו ולא יתחזקו, בעין
 דגמא זו הכהן שפניף את הלויים תנופה כדי
 שישקט הצד של הגבורה שלהן, כדי שלא
 יתעורר הדין בעולם.

בא רבי יהודה ונשק את ידיו. וכשיתעוררו הדינים
 בעולם, כל הדינים הנמצאים בכל יום ויום,
 אברתם אבינו עליו השלום הוא דוחה אותם לחוץ

וַאִינָם עוֹמְדִים לְפָנָיו, וְהוּא שֹׁכֵתוֹב וְאֵל זַעַם בְּכָל
 יוֹם: ע"כ מֵהַשְּׂמֻטוֹת.

זֹאת אֲשֶׁר לְלוֹיִם וְגו'. כֹּא רֵאָה, לְוִי בֶן עֶשְׂרִים
 וְחֲמֵשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד, בֶּן חֲמֵשִׁים שָׁנִים עוֹלָה
 לְמִקְוָמוֹ וּמִתְעַטֵּר, וְעֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ יַעֲבֹד, שְׁהָרִי
 אָדָם (כֹּא רֵאָה, לְוִי בֶן עֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ שָׁנִים עוֹלָה לְמִקְוָמוֹ וּמִתְעַטֵּר, וְעֶשְׂרִים
 וְחֲמֵשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד, עַד שְׁעוֹלָה לְדִרְגַת חֲמֵשִׁים), בְּשִׁעוֹלָה לְדִרְגָה זוֹ
 שֶׁל חֲמֵשִׁים שָׁנִים וְהִלָּאָה, יוֹרֵד מִתְקַף הָאִשׁ שָׁבוּ.
 וְכִיּוֹן שְׁהָאִשׁ וְהַחֲמִימוֹת מִתְקַרְרֶת, תְּרִי הוּא פּוֹגֵם
 לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְשָׁר בּוּ.

וְעוֹד, שִׁקּוֹל זְמָרָה לֹא כָּל כֶּךָ נִקְשָׁר בּוּ, וְקוֹל
 צְרִיף שֶׁלֹּא יִפְגֵּם, אֵלָּא צְרִיף לְהַתְחַוֵּק,
 שְׁהָרִי בְּמִקְוֹם תְּרִין תְּקַשֵּׁה עוֹמֵד, וְלֹא בְּחִלְשָׁה.
 וּמִשּׁוֹם זֶה צְרִיף שֶׁלֹּא יִפְגֵּם אוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁהוּא
 קָשׁוּר בּוּ, שֶׁהוּא דִּין תְּקַשֵּׁה, וְלֹא תְּחִלְשֵׁה, וְעַל זֶה
 לֹא צְרִיף לְהִרְאוֹת חִלְשָׁה כָּלֵל בְּכָל הַצְּדָדִים.
 אֲשֶׁרִי הָאִישׁ שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בְּתוֹרָה וַיֵּדַע דְּרַבִּי תְּקַדּוּשׁ

ברוך הוא ולא סוטה לימין ולשמאל, שכתוב (הושע יד) כי ישרים דרכי ה'.

וידבר ה' אל משה במדבר סיני וגו'. אמר רבי אבא, מה הטעם הזהירם פאן על פסח, והרי נתבאר להם במצרים? אלא בשנה השנית זה היה, שחשבו ישראל שפסח זה הוא רק במצרים, וכיון שעשו אותו פעם אחת במצרים, חשבו שלא צריך יותר. פא הקדוש ברוך הוא והזהירם עליו, שלא יחשבו שעבר זמנו במצרים ולא יצטרך. בגלל (דף קנב ע"א) זה במדבר סיני בשנה השנית, להתקין להם לדורי דורות.

ואף על גב שהזהירם במצרים, עכשו צוה להם פעם אחרת באותו מקום שבו נתנו פל מצוות התורה. ועל כן בשנה השנית. מה זה בשנה השנית בחדש הראשון? אלא סוד עליון הוא שנה אחת וחדש אחר. מה בין זה לזה? חדש זו הלכנה. שנה זה השמש, שמאיר ללכנה. ואז היה בזמן שכל המצוות נמסרו בו.

רְבִי שְׁמַעוֹן אָמַר, אֵיךְ לְאוֹתוֹ אִישׁ שָׂאֵמַר
 שְׁתוֹרָה זֶה בָּאָה לְהִרְאוֹת סְפוּרִים בְּעֶלְמָא
 וּדְבָרֵי הִדְיוּטוֹת. שָׂאֵם כְּךָ, אֲפֹלוּ בְּזִמְנָא זֶה אָנּוּ
 יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת תוֹרָה בְּדְבָרֵי הִדְיוּטוֹת, וּבְשִׁבְחָה
 יוֹתֵר מִכָּלֵם. אִם לְהִרְאוֹת דְּבַר הָעוֹלָם, אֲפֹלוּ
 אוֹתָם סוּפְרִים בְּעוֹלָם יֵשׁ בֵּינֵיהֶם דְּבָרִים יוֹתֵר
 עֲלִיוֹנִים. אִם כְּךָ, גַּלְיָא אֲחֵרֵיהֶם וְנַעֲשֶׂה מֵהֶם
 תוֹרָה כְּמוֹ זֶה. אֲלָא כָּל דְּבָרֵי הַתוֹרָה דְּבָרִים
 עֲלִיוֹנִים הֵם וְסוּדוֹת עֲלִיוֹנִים.

בַּאֲרֵא, עוֹלָם עֲלִיוֹן וְעוֹלָם תַּחְתּוֹן בְּמִשְׁקַל אֶחָד
 נִשְׁקָלוּ. יִשְׂרָאֵל לְמִטָּה - מִלְּאָכִים עֲלִיוֹנִים
 לְמַעְלָה. בְּמִלְּאָכִים הָעֲלִיוֹנִים כְּתוּב, (תהלים קד) עֲשֶׂה
 מִלְּאָכִיו רוּחוֹת. (זה במקום עליון) בְּשַׁעַת שְׂיִוְרָדִים לְמִטָּה
 (אף על גב ש'יורדים), מִתְּלַבְּשִׁים בְּלְבוּשׁ הָעוֹלָם הַזֶּה. וְאִם
 לֹא יִתְּלַבְּשׁוּ בְּלְבוּשׁ כְּמוֹ שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה, לֹא
 יוּכְלוּ לַעֲמֹד בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהָעוֹלָם לֹא יִסְבֵּל אוֹתָם.
 וְאִם בְּמִלְּאָכִים כְּךָ, הַתוֹרָה שְׂפָרָאָה אוֹתָם וּבְרָאָה
 אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת וְעוֹמְדִים בְּגִלְגָּלָה עַל אַחַת בְּפִיָּה

וכמה, כיון שירדה לעולם הזה, אם לא תתלבש
בלבושי העולם הזה, לא יוכל העולם לסבל.

ועל זה ספור זה של התורה, לבוש התורה הוא.
מי שחושב שאותו לבוש היא התורה ממש
ולא דבר אחר - תפח רוחו, ולא יהיה לו חלק
לעולם הבא. בגלל זה אמר ר'וד, (שם קיט) גל עיני
ואביטה נפלאות מתורתך. מה שתחת לבוש
התורה.

בא ראה, יש לבוש שגראה לכל, ואותם
הטפשים פשרואים לבוש על פן אדם
שגראה יפה, לא מסתכלים יותר. חושבים
שאותו לבוש הוא הגוף, וחושבים שהגוף היא
הנשמה.

כמו זה התורה יש לה גוף, והם מצוות התורה
שנקראים גופי תורה. גוף זה מתלבש
בלבושים, שהם ספורי העולם הזה. טפשי העולם
לא מסתכלים, רק באותו לבוש, שהוא ספור
התורה, ולא יודעים יותר, ולא מסתכלים כמה

שֶׁתַּחַת אוֹתוֹ לְבוּשׁ. אוֹתָם שְׂיִזְדְּעִים יוֹתֵר לֹא
 מִסְתַּכְּלִים בְּלְבוּשׁ, אֲלָא בְּגוּף שֶׁהוּא תַּחַת אוֹתוֹ
 לְבוּשׁ. הַחֲכָמִים עֲבָדֵי הַמֶּלֶךְ הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהֵם עֲמָדוֹ
 בְּהַר סִינַי, לֹא מִסְתַּכְּלִים אֲלָא רַק בְּנִשְׁמָה, שֶׁהִיא
 עֶקֶר הַכֹּל, תּוֹרָה מִמֶּשׁ. (וּלְעֵלָם) וְלַעֲתִיד לְבֹא
 עֲתִידִים לְהִסְתַּכֵּל בְּנִשְׁמָה שֶׁל נִשְׁמַת הַתּוֹרָה.

בֵּיא רֵאָה, כִּדְ נָם לְמַעְלָה יֵשׁ לְבוּשׁ, וְגוּף,
 וְנִשְׁמָה, וְנִשְׁמָה לְנִשְׁמָה. הַשְּׂמִים וְחִילוֹתֵיהֶם
 אֲלֵה אוֹתָם לְבוּשִׁים, וּכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל זֶה הַגּוּף
 שֶׁמְקַבֵּל אֶת הַנִּשְׁמָה שֶׁהִיא תַּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל, וְעַל
 כֵּן הִיא גּוּף לְנִשְׁמָה. נִשְׁמָה שֶׁאֲמָרְנוּ זֶה תַּפְאֶרֶת
 יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא תּוֹרָה מִמֶּשׁ. וְנִשְׁמָה לְנִשְׁמָה זֶהוּ
 הַעֲתִיק הַקְּדוֹשׁ, וְהַכֹּל אֲחוּזוֹ זֶה בְּזוֹת.

אִוִי לְאוֹתָם רְשָׁעִים שְׂאוּמְרִים שֶׁהַתּוֹרָה הִיא רַק
 סִפּוֹר בְּעֵלְמָא, וְהֵם מִסְתַּכְּלִים בְּלְבוּשׁ זֶה וְלֹא
 יוֹתֵר. אֲשֶׁרֵי הַצְּדִיקִים שֶׁמִּסְתַּכְּלִים בַּתּוֹרָה כְּרֵאוֹי.
 יִין אִינּוּ יוֹשֵׁב, רַק בְּקִנְקֹן. כֵּן הַתּוֹרָה אִינָה יוֹשֶׁבֶת
 אֲלָא בְּלְבוּשׁ זֶה, וְעַל כֵּן לֹא צָרִיךְ לְהִסְתַּכֵּל אֲלָא

במה שיש תחת הלבוש. ועל כך כל הדברים הללו
וכל הספורים הללו הם לבושים.

ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו. מה זה
ויעשו? אמר רבי יוסי, הרי נתבאר, כל
מי שמראה מעשה למטה כראוי, באלו עשאו
למעלה, שחרי בגללו התעורר דבר זה, כביכול,
באלו הוא עשאו, וְהִרִי נְתַבְאֵר.

(דף קנב ע"ב)

איש איש כי יהיה טמא וגו'. איש איש - שתי
פעמים, למה? אלא איש שהוא איש וראוי
לקבל נשמה עליונה, והוא פנים עצמו שלא שורה
עליו שכינה (תחלה) (נשמה) עליונה. מה הטעם? משום
שהוא גרם והוא טמא את עצמו. ועל זה איש
איש. איש שראוי להיות איש, והוא מטמא את
עצמו שלא תשרה עליו קדשה של מעלה.

או בדרך רחוקה - והו אחד מעשרה שהם נקודים
בתורה, ובכלם באים להראות דבר. מה זה
בדרך רחוקה? משום שאדם שהוא מטמא את
עצמו, מטמאים אותו מלמעלה. כיון שמתמאים

אותו מלמעלה, תריהו בדרך רחוקה. מאותו מקום
 ודרך שורע ישראל אחוזים בו, תרי בדרך רחוקה
 אחוז, שתרחק (מלהתקרב) לקרב אליכם ולהתקשר
 בכם כמו שאפתם מתקשרים.

אמר רבי יצחק, ותרי כתוב כי יהיה טמא לנפש
 או בדרך רחוקה, שנראה שני דברים
 ממשמע שכתוב או. אמר רבי יוסי, כן עד שלא
 מטמאים אותו, כן אחר שטמאו אותו. ומשמע
 אפלו זה או זה לא תשרה עליו קדשה שלמעלה,
 ולא יעשו פסח בזמן שישראל עושים אותו.

ואם תאמר, תרי בחדש השני עושה אם לא תקן
 עצמו - לא! אלא כיון שנבחר ותקן עצמו,
 תרי החדש השני לעשות פסח. מכאן, כל איש
 שמתחר עצמו, מטהרים אותו.

שאם תאמר שבררנה עליונה יותר עומד בחדש
 השני - לא כן! שהרי ישראל זרע קדש
 שעשו פסח בזמנו, לקחו את הלכנה ואת השמש
 באחר, ומי שלוקח יסוד בתחלה - לוקח הבנין.

מה היסוד? אל תאמר יסוד עליון של צדיק העולם, אלא יסוד של אבן טובה, כמו שנאמר (תהלים קיח) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה. וזוהי האבן ששורה עליה מי ששורה.

אמר רבי יהודה, ודאי הכל אפלו בחדש השני, אבל אינו כמי שנוטל בזמנו. מה הטעם? זה שנוטל פסח בזמנו, נוטל ממטה למעלה ולא יורד, משום שמעלים בקדש ולא מורידים. וזה שנוטל אחר זמנו, ^(דף קנג ע"א) יורד ממעלה למטה. בגלל זה שנים בכל, ולא שנים. שנה עולה ולא יורד, וזה יורד ולא עולה. בגלל כך מי שמקריב פסח בזמנו, יש לו שבת יותר. אשריהם ישראל שובאים בכל, שובאים בתורה, וכל מי שזוכה בתורה, זוכה לו בשם הקדוש. אשריהם ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

רעיא מהימנא

מצוה לעשות פסח שני על אלו שלא יכלו או שנטמאו בטמאה אחרת. אם סוד הפסח

סוד האמונה שישראל נכנסים בה, שולט בניסן,
 ואז הוא זמן לשמחה, איך יכלו אלה שלא יכלו
 או שנטמאו לעשות בחדש השני, שהרי עבר
 הזמן?

אלא כיון שפגסת ישראל מתעפרת בעטרוֹתיה
 בניסן, לא מעבירה בתריה ועטרוֹתיה
 ממנה שלשים יום. וכל אותם שלשים יום מיום
 שיצאו ישראל מפסח, יושבת המלכה בעטרוֹתיה,
 וכל חילותיה בחדוה. מי שרוצה לראות את
 המלכה יוכל לראות. הפרוז מכריז: כל מי שלא
 יכול לראות את המלכה, יבא ויראה עד שלא
 ינעלו השערים. אימתי הפרוז מכריז? בארבעה
 עשר לחדש השני, שהרי משם ועד שבועה ימים
 השערים פתוחים. מכאן והלאה ינעלו השערים.
 ועל זה פסח שני.

מצוה זו - שחיטת הפסח בזמנו. ואחריו פסח
 ראשון ופסח שני לאכל אותם כמשפטן.
 וטמאים להיות נדחים לפסח שני, שהיא מצוה

שְׁלֵישִׁית. תִּנְאִים וְאִמּוֹרָאִים, יֵשׁ בְּנֵי אָדָם כְּמוֹ חֲלִין
שָׁל טְהָרָה מֵצַד מִיכָאֵל, וְכְמוֹ חֲלִין שָׁל הַקֹּדֶשׁ,
כְּגוֹן בְּשֵׁר קֹדֶשׁ, וְהֵם מֵצַד גְּבֻרֵי־אֵל. כִּהֵן וְלוֹי. וַיֵּשׁ
בְּנֵי אָדָם שָׁהֶם כְּמוֹ יָמִים טוֹבִים, וְהֵם קֹדֶשׁ
קֹדְשִׁים.

שְׁכִינָה הִיא פֶסַח רֵאשׁוֹן מִיְמִין, וּפֶסַח שְׁנִי
מִשְׁמָאל. פֶּסַח רֵאשׁוֹן מִיְמִין, שְׁשָׁם
חֲכַמָּה. פֶּסַח שְׁנִי מִשְׁמָאל, שְׁשָׁם בִּינָה. וּמִשׁוֹם
שְׁבִנְבוֹרָה עוֹבְרִים כָּל הָאֲשִׁים הַנְּכַרִּים, שְׁהֵם כְּקֹשׁ
וְתָבֵן לְנַבִּי אֵשׁ שָׁל גְּבוֹרָה, הַטְּמֵאִים נְדָחִים לְפֶסַח
שְׁנִי.

וְכָל טְמֵאָה נְדָה, וּמְצָרַע, וְזָב וְזָבָה וַיּוֹלְדָת, כְּאֵשׁ
הַגְּבוֹרָה הוּא שׁוֹרֵף. שְׁהַנְּשָׁמָה הִיא כְּלִי שָׁל
הַקֹּדֶשׁ כְּרוּךְ הוּא, וְהוּא לֹא שׁוֹרֵף כֹּה עַד
שְׁמֵת־לְפָנַת כְּאֵשׁ הַגְּבוֹרָה, שְׁכַתוֹב (יְדִמִּיה כֵּן) הֵלֵא כֹה
דְּבָרֵי כְּאֵשׁ נֶאֱמַר ה'. וּכְאֵשׁ זֹה, אִם בְּרָזֶל הוּא -
מִתְפּוֹצֵץ, וְאִם אֶבֶן הוּא - נִמּוֹת.

וּבְיָמַי, אֲשֶׁם תּוֹרָה אֲשַׁבְּתָב, אֲשֶׁהִיא מִים - (ויקרא
 יב) וְטַהַרְתָּ מִמָּקוֹר דְּמִיתָ, וְנִטְהַר בָּהּ
 מִצָּרַע, וְטִמְאָ מֵת, וְזָב, וְטִמְאָ בְּכֹל מִינֵי אֲשֶׁרֶץ. ^{יד}
 זָהוּ אֲשֶׁפְתוּב (יחזקאל לו) וְזָרְקֵתִי עֲלֵיכֶם מִים
 מֵהוֹרִים וְטַהַרְתֶּם וְגו'.

בְּעַמּוּד הָאֲמָצְעִי כָּלִי מִתְיַחֶדֶת בְּבַעֲלָהּ, אֲשֶׁהִיא
 אֲשֶׁהּ, אַחַר אֲשֶׁמֶתְקַדְשֶׁת בְּשִׁמְאֵל וְנִטְהַרְתָּ
 בְּמֵי מְקוֹה בְיָמַי, וְאוֹמְרִים עַל כָּלִי פֶסֶח: כָּלִים
 אֲשֶׁנִּשְׁתַּמְשׁוּ בָהֶם בְּצוֹנֵן, מִטְּבִילָם בְּצוֹנֵן וְהֵם
 מֵהוֹרִים. אוֹתָן נִשְׁמֹת אֲשֶׁהֶן מִצַּד הַרְחֲמִים, וְהֵן
 רַחֲמָנִים, בְּעֲלֵי חֵן וְחֶסֶד, לֹא צָרִיכִים לְהַטְהֵר בְּמֵים
 פּוֹשְׁרִים כְּבִינוּנִים. כָּל אֲשֶׁכֶן בְּחַמֵי חַמִּים, אֲשֶׁבָּהֶם
 נִטְהַרִים רְשָׁעִים גְּמוּרִים אֲשֶׁמֶחֶמְמִים עֲצָמָם בְּאֵשׁ
 יֵצֵר הָרַע, וְעֲלִיָּהֶם נֵאמַר (במדבר לא) כָּל דְּבַר אֲשֶׁר
 יֵבֵא בְּאֵשׁ, בְּגִלְלֵי אֲשֶׁחֶמְתֶּם רַבָּה. אֲבָל צְדִיקִים
 גְּמוּרִים בְּצוֹנֵן, אֲשֶׁעֲלִיָּהֶם נֵאמַר, כָּל הַמְּשִׁים רוּחַ בֵּין
 הַדְּבָקִים מִצְנָנִין לוֹ גִּיהֶנָם.

וְאִם נִשְׁמֹת חֲמֻרִיּוֹת, שְׁהֵם כְּכֹלֵי חָרֶם - שְׁבִירָתָן
זוֹהִי מִתְּהַרְתָּן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר נִשְׁפְּרוּ, נִמְהָרוּ.
וְסוּד הַדָּבָר - (תהלים נא) וְכִחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁפָּרָה
וְגו'. אֲבָל אוֹתָם שְׁמֵשֶׁתִּדְּלִים בַּתּוֹרָה שְׁכַכְתָּב
וּבַתּוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה, שְׁהֵם אֵשׁ וּמַיִם, וְאוֹתָם
שְׁמֵשֶׁתִּדְּלִים בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה, שְׁהֵיא אֹר, שְׁכַתּוֹב
פֶּה (משלי ו) וְתוֹרָה אֹר, הֵם נִמְהָרִים פֶּה.

וְעוֹד בְּפֶרֶק הַרְוָאָה: הַרְוָאָה תְּמָרִים בְּחֵלוֹם, תַּמּוּ
עוֹנוֹתָיו. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (איכה ד) תָּם עוֹנֵךְ בַּת
צִיּוֹן. מִשׁוֹם שְׁתְּמָרִים, בּוֹ תָּם, וְדַרְבַּת יַעֲקֹב, שֶׁנֶּאֱמַר
בּוֹ (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם. עֲבָרוֹת מְרוֹת, וְעַל
כֵּן תְּמָרִים - שָׁם תָּ"ם, וְשָׁם מ"ר.

כָּאֵן רְמוֹז, וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב (שמות טו)
וַיּוֹרְהוּ ה' עֵץ, וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם. מִכָּאֵן, מִי
שְׁמֵשֶׁתִּדְּל בַּתּוֹרָה שְׁהֵיא עֵץ, עוֹנוֹתָיו, שֶׁנֶּאֱמַר
בְּהֵן (שם א) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה,
תְּקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹחֵל לוֹ, וַיִּחְזְרוּ מִתּוֹקִים.

וְשִׁבְאוּ יָמִים שְׂוִתְקַיִם בָּהֶם כִּי־צִיֵּאת מִצָּרִים,
 שְׁנֵאמַר בָּהּ (שם) וַיָּמַת יוֹסֵף וְכָל אָחָיו
 וְכָל הַדּוֹר הַהוּא. וּבְנִלוֹת הָאֲחֵרוֹנָה אֵין מִיתָה,
 אֲלֵא עֲנִי, שְׁעֲנִי חָשׁוּב כְּמַת, לְקַיִם בָּהֶם (צפניה ג)
 וְהִשְׁאַרְתִּי בְּקִרְבִּי [כָּד] עִם עֲנִי וְדַל וְחָסוּ בְּשֵׁם ה'.
 לְהַתְקַיִם בָּהֶם (שמואל-ב כב) וְאֵת עִם עֲנִי תוֹשִׁיעַ.
 וְעֲשִׂירִים אֱלוֹ שְׁשִׁשָּׁאֲרוּ בָהֶם, יִתְקַיִם בָּהֶם (שמות ה)
 נִרְפִּים אַתֶּם נִרְפִּים. נִרְפִּים הֵם בְּתוֹרָה, נִרְפִּים הֵם
 לַעֲשׂוֹת טוֹבוֹת עִם בְּעֲלֵי תוֹרָה וְאֲנָשֵׁי חֵיל
 הַמָּסוּבִים מֵעִיר לְעִיר וְלֹא יַחֲזִנּוּ.

וְנִרְפִּים הֵם בְּכַבֵּד הַמָּס. שְׂאֵם תֵּאמַר, כְּבִדִים הֵם
 בְּכַבֵּד הַמָּס וְלֹא עוֹשִׂים טוֹבוֹת - בְּגִלְלַ
 זֶה (שם) תְּכַבֵּד הָעֵבֶדָה עַל הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲשׂוּ בָהּ,
 שְׂכַבְד הַמָּס עֲלֵיהֶם, וְאֵל יִשְׁעוּ בְּדַבְרֵי שְׂקָר, שְׂהֵם
 מְשַׁקְרִים וְאוֹמְרִים שְׂכַבְד הַמָּס עֲלֵיהֶם, וּמִשׁוּם זֶה
 לֹא יַעֲשׂוּ טוֹבוֹת. הֵם מְשַׁקְרִים בְּדַבְרֵיהֶם, וְאוֹמְרִים
 שְׂמֵה־כַבֵּד שְׂתַכְבֵּד עֲלֵיהֶם, תָּבֵן אֵין נָתַן, מָמוֹן
 הַשְּׂקָר שְׂבוּ טוֹעִים (מְדַבְּרִים) לְקַדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

ומשום שלא מדברים בו ולא חסו בשם ה', אין
נפין לעבדיך.

ואלה שיש להם נסתר וננוז הממון מבפנים,
שהוא תכן, כמו תוך האוצר ותבה,
מתקנים בהם ותכן לבנים תתנו. וזה כספים לבנים
שיהיו באותו דור.

באותו זמן, (שמות טו) שם שם לו חק ומשפט, והם
בעלי משנה. גם כאן ויבאו מרתה, חוזרת
להם תורה שבעל פה מרה בדחקים רבים,
בעניות, שיתקנים בהם (שם א) וימררו את חייהם
בעבדה קשה - זו קשיא. בחמר - זה קל וחמר.
ובלבנים - זה לבון הלכה. ובכל עבדה בשדה -
זו ברייתא. את כל עבדתם אשר עבדו בהם כפרך
- זה תיק"ו.

ורועה הנאמן, שם התקנים בה, שם שם לו חק
ומשפט ושם נסחו. ובעין הדעת הנה טוב
ורע, שהוא אסור והתיר, ובאותם סודות שהתגלו
על ידה, וימתקו המים. כמו מלח שמתיק את

הַבָּשָׂר, כִּי יִתְמַתְּקוּ בְּסוּדוֹת שְׂמֵת־גְּלִים עַל יַדְּךָ כֹּל
 אוֹתָן קִשְׁיוֹת וּמַחְלוֹקוֹת שֶׁל מִים מְרִירִים שֶׁל תּוֹרָה
 שֶׁבַע לְפָה, יִחְזְרוּ מִתּוֹקִים מִי הַתּוֹרָה. וַיִּסּוּרְיָהּ,
 בְּסוּדוֹת אֵלּוּ שֶׁהִתְגַּלּוּ עַל יַדְּךָ, יִהְיוּ לְךָ מִתּוֹקִים,
 וַיִּחְזְרוּ לְךָ כֹּל הַדֹּחֲקִים שֶׁלְּךָ בְּחִלּוּמוֹת שֶׁעָבְרוּ.
 וְחַל"ם בְּהַפּוֹךְ אוֹתֵינוּ - מַל"ח, שְׂמֵמֶתִיק אֶת
 הַבָּשָׂר. גַּם יִסּוּרִים מִמִּתְקִים, כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁוּתָהּ.

וְלִרְשָׁעִים חוֹזְרִים הַיִּסּוּרִים מְלַח סְדוּמִית, שֶׁמְעוֹר
 אֶת הָעֵינַיִם, לְקַיֵּם בָּהֶם (אִיּוֹב י"א) וְעֵינַי
 רְשָׁעִים תִּכְלִינָה. וְהֵם ^(דף קנג ע"ב) עָרַב רַב רְשָׁעִים,
 שְׂיִתְקַיֵּם בָּהֶם בְּאוֹתוֹ זְמַן, (דְּנִיאל י"ב) יִתְבָּרְרוּ וַיִּתְלַבְּנוּ
 וַיִּצְרְפוּ רַבִּים וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים. יִתְלַבְּנוּ - אֵלֶּה
 בְּעֲלֵי מִשְׁנָה. וַיִּצְרְפוּ - הֵם זָרַע קִדְּשׁ שֶׁל שְׂאֵר
 הָעָם. זֶהוּ שְׂפָתוֹב (זְכַרְיָה י"ג) וַצְּרַפְתִּים בְּצַרְף אֶת
 תְּפֹסֶף. וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים - אֵלֶּה עָרַב רַב.

וְהַמְשַׁבְּלִים יְבִינוּ (דְּנִיאל ש"ם) - אֵלּוּ בְּעֲלֵי קִבְּלָה,
 שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (ש"ם) וְהַמְשַׁבְּלִים יִזְהָרוּ
 בְּזִיכָר תְּרַקִּיעַ. אֵלּוּ אוֹתָם שְׂמֵשֶׁת־דָּלִים בְּזִיכָר זֶה

שְׁנֵקְרָא סֵפֶר הַזֶּה, שֶׁהוּא כְּמוֹ תִּבְתַּן נַח
 שְׂמֵת־כְּנָסִים בָּהּ שְׁנַיִם מַעִיר וְשִׁבְעַת מִמְּלָכוֹת,
 וְלִפְעָמַיִם אֶחָד מַעִיר וְשְׁנַיִם מִמְּשַׁפְּחָה, שֶׁפָּהֶם
 יִתְקַיָּים (שְׁמוֹת א) כָּל הַבֵּן הַיְלֹוד הַיֵּאֱרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ.
 וְזֶה אִוְרָה שֶׁל סֵפֶר זֶה, וְהַכֹּל עַל הַסֵּפֶה שֶׁלָּךְ.

וּמִי גָרַם זֶה? עֹרֵב, שֶׁאֵתָה תִּהְיֶה בְּאוֹתוֹ זְמַן
 כִּיּוֹנָה, שֶׁשְׁלִיחַ אַחֵר שְׁנֵקְרָא בְּשִׁמְךָ, כְּעֹרֵב
 שֶׁנִּשְׁלַח בְּתַחֲלָה וְלֹא חֹזֵר בְּשְׁלִיחוֹת, שֶׁהַשְּׁתִּידָל
 בְּשִׁקְצִיִּים, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם עַמִּי הָאָרֶץ שֶׁקִּין, בְּגִלְל
 מְמוֹנָם, וְלֹא הַשְּׁתִּידָל בְּשְׁלִיחוֹתוֹ לְהַחֲזִיר צְדִיקִים
 בְּתִשׁוּבָה, כְּאֵלוֹ לֹא עָשָׂה שְׁלִיחוֹת רַבּוֹנוֹ.

וּבְךָ יִתְקַיָּים סוּד הַיּוֹנָה שֶׁנִּכְנַם בְּעַמִּיקֵי תְהוֹם רַבָּה,
 כְּךָ תִּכְנַם אֵתָה בְּעַמִּיקֵי תְהוֹמֵי הַתּוֹרָה. זֶהוּ
 שְׁכַתּוֹב (יוֹנָה ב) וַתִּשְׁלִיכֵנִי מִצּוֹלָה בְּלִבִּב יָמַיִם. וַיְהִי־וּ
 חֲכֵמָה חֶסֶד נִצַּח לְיָמִינִי, שֶׁבְּגִלְלָם אָמַר דָּוִד (תְּהִלִּים
 קיח) יָמִין ה' רוֹמְמָה יָמִין ה' עָשָׂה חֵיל. וְשֶׁלֶשׁ
 מִשְׁמָאל יִתְקַשְּׁרוּ כְּאֶחָד, שֶׁהֵם בִּינָה גְבוּרָה חוּד,

וְשֵׁלֶשׁ דְּרָגוֹת שְׂבָאֲמֻצֵּעַ - כְּתוּר תַּפְּאֶרֶת יְסוּד -
שְׂאֵחֻזוֹת בְּיָמִין וְשִׁמְאֵל.

וּמִשּׁוּם שֶׁרָאָה אוֹתָךְ נִבְיָא מִתְקַשֵּׁר בְּשֵׁלֶשׁ דְּרָגוֹת
הָאֲמֻצֵּעַ, פֶּתַח עֲלִיף פְּסוּק זֶה, (ישעיה נב)
הִנֵּה יִשְׁכִּיל עַבְדֵי יְרוּם וְנִשְׂא וְנִבְהָ מְאֹד. וּמִשּׁוּם
שֶׁאֵתָה תִּהְיֶה אָחוּז בְּשָׁנֵי מְשִׁיחִים, אָמַר דָּוִד עַל
שְׁלֹשָׁה יָמִינִים שֶׁל מְשִׁיחַ בֶּן דָּוִד, יָמִין ה' שְׁלֹשׁ
פְּעָמִים. כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה שְׂמָאֵלִים שְׂאֵחוּז כִּהֵם מְשִׁיחַ
בֶּן אַפְרַיִם, אָמַר מִצַּד אֶחָד שְׂמָאֵל, גְּבוּרָה, לֹא
אֲמוּת. כִּי אֶחָיָה - מִצַּד שְׂמָאֵל שֶׁל הו"ד שְׁלֹף,
שְׂנַאֲמַר בּוּ וְנִתֵּן הַחֹד לְמִשְׁחָה, נִתֵּן כֶּף מִצַּד בִּינָה.

מִשּׁוּם שֶׁבּוּ הָיִיתָ חָרַב וַיִּבֶשׁ כָּל, כְּגַלְל מְשִׁיחַ בֶּן
אַפְרַיִם, בְּתוֹרְתְךָ, כְּנִבְיֵא אוֹתָךְ עֲלָיו, כְּגוֹפְךָ
שְׁסַבְּלָתָ כִּמָּה מֵינֵי יְסוּרִים כְּדֵי שֶׁהוּא לֹא יָמוּת,
וּכְבֻשְׁתָּ עֲלָיו רַחֲמִים, נֶאֱמַר בּוּ כִי אֶחָיָה, מִצַּד
הַבִּינָה. וּמִשּׁוּם זֶה לֹא אֲמוּת - מִצַּד הַגְּבוּרָה. כִּי
אֶחָיָה - מִצַּד הַבִּינָה, עֵץ הַחַיִּים, שֶׁהַתְּנַבְּרָה עֲלָיו

קריאת שמע של שחרית, וקושר אותו בקשר של תפלין בימין אנרָהם, שהיא שחרית.

ואם פּר מעשי יה - מצד תהוד. יסר יסרני יה - חכמה ובינה, מימין ומשמאל, בשלשה ימנים ובשלשה שמאלים. ולמות לא נתנני - העמוד האמצעי בג' שכולל פתח וצדיק, והוא בגן י"ה. ומיד יקום ו' לה' בי"ה, מימין ושמאל, ברחמים ותחנונים, בכמה פיוסים לה ולבניה. זהו שפתוב (עמוס ט) פיום הווא אקים את ספת דויד הנפלת. ומשום זה אמר הנביא (ירמיה לא) בבכי יבאו ובתחנונים אובילים.

קם רועה הנאמן ונשק לו וברך אותו, ואמר, ודאי שליח רבונך אתה אלינו. פתחו תנאים ואמוראים ואמרו, רועה הנאמן, אתה היית יודע כל זה, ועל ידך התגלתה, אבל בענוה שלך, שפאמר בך (במדבר יב) והאיש משה ענו מאד, במקומות אלו שאתה מתבייש לתחזיק טובה אליך, מנה תקדוש ברוך הוא אותנו ולמנורה

הַקְרִיֵּשׁה לְהִיּוֹת בְּיָדְךָ וּבְכִיף בְּמִקְוֹמוֹת אֵלֶי. (עד כאן

רעיא מהימנא).

וּבַיּוֹם הַקִּיָּם אֶת הַמִּשְׁכָּן. רַבִּי חֲזִיָּא פְתַח, (תהלים
 קיב) פִּזֵּר נָתַן לְאֲבִיוֹנִים צְדָקָתוֹ עֲמֻדַת לְעַד
 בְּרֵנוּ תָרוּם בְּכַבּוֹד. פִּזֵּר לְאֲבִיוֹנִים, מַה זֶה פִּזֵּר?
 כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (משלי יא) יֵשׁ מִפִּזֵּר וְנוֹסֵף עוֹד. יָכוֹל
 פִּזֵּר בְּעֵלְמָא? בָּא לְהַשְׁמִיעֵנוּ פִּזֵּר נָתַן לְאֲבִיוֹנִים.
 בִּיּוֹן שָׁנַתְנָן לְעֵנִיִּים, פִּזֵּר זֶה נָאֵה. מַה זֶה וְנוֹסֵף
 עוֹד? בְּכָל. וְנוֹסֵף עוֹד - בְּעֵשֶׂר. וְנוֹסֵף עוֹד -
 בְּחַיִּים.

פְּסוּקָא זֶה כְּךָ צָרִיךְ לוֹ לְהִיּוֹת: יֵשׁ מִפִּזֵּר וְיוֹסֵף
 עוֹד. מַה זֶה וְנוֹסֵף? אֵלָא אוֹתוֹ מְקוֹם
 שְׁשׁוּרָה בּוֹ מִיתָה, הוּא גוֹרֵם לוֹ שְׁתוֹסֵף מִחַיִּים
 שְׁלִמְעָלָה לְהוֹסִיף לוֹ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רַבִּי
 חֲזִיָּא, הַפְּסוּקָא מֵעִיד שְׁכָל מִי שְׁנוֹתֵן לְעֵנִיִּים, מֵעוֹרֵר
 עֵין תְּחִיָּים לְהוֹסִיף לְאוֹתוֹ עֵין הַפְּנוּת, וְאִזּוּ נִמְצָא
 תְּחִיָּים וְשִׂמְחָה לְמַעְלָה. וְהָאָדָם שְׁגוֹרֵם אֶת זֶה,
 בְּשַׁעַה שְׁצָרִיךְ לוֹ, אוֹתוֹ עֵין תְּחִיָּים עוֹמֵד עָלָיו,

ואותו עין המות מגן עליו, ומשום כך ונוסף עוד

(כמו שנתאמר).

צדקתו (דף קנד ע"א) עמדת לעד (תהלים קיא). מה זה עמדת

לעד? עמדת על האדם לזמן לו קיום

וחיים. כמו שהוא נתן לו חיים ועורר לגבי החיים,

כך גם נותנים לו, ואלו שני אילנות (נותנים לו)

עומדים עליו להצילו ולהוסיף לו חיים.

קרנו תרום בכבוד. בא ראה, העולם שאמרנו,

אותה קרן תרום, ובמה? בכבוד שלמעלה,

שאיש זה גרם לחברם באחד, ולרוקן ברכות

למעלה ומטה.

רבי אבא אמר, בכל זמן שהמשכן מוקם במעשי

בני אדם, אז אותו יום, יום של שמחת הכל,

ושמן משחת קדש מתרוקן פאותם גרות, ומאירים

כלם. מי שגורם את זה, גורם לו (באותו עולם הבא)

שינצל בעולם הזה, ויהיו לו חיים בעולם הבא.

זהו שפתוב (משלי יא) וצדקה תציל ממות, וכתוב (שם)

ד) וְאַרְחַ צְדִיקִים כְּאֹרֶן נִגְהָ הַזֹּלֶךְ וְאֹרֶן עֵד נְכוֹן
הַיּוֹם.

עֲשֵׂה לְךָ שְׂתֵי תְּצוּצֹרֶת כֶּסֶף וְגו'. רַבִּי שְׁמַעוֹן
פָּתַח, (יחזקאל א) וּבְלֶכֶת הַחַיּוֹת יִלְכוּ
הָאוֹפָנִים אַעֲלֶם וּבְהַנְשֵׂא הַחַיּוֹת מֵעַל הָאָרֶץ יִנְשֵׂאוּ
הָאוֹפָנִים. וּבְלֶכֶת הַחַיּוֹת, בְּרִשׁוֹת שְׁלִמְעָלָה הָיוּ
הַזֹּלְכִים. שָׂאם תֵּאמֶר שְׂוֵה לְמַעְלָה לְמַעְלָה - לֹא.
לְמַטָּה. אֵלֶּא כִּמוֹ זֶה מִלְּפָנֵי הַפָּנִים, וְזֶה לְאַחַר
הַפָּנִים.

רוּחַ מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאַרְבַּעַת מְדוּרִים
וּבְאַרְבַּעַת צְדָדִים, כְּזֵיוֹם שְׁנַבְרָאוֹ
בְּהַדוּר הַפָּנִים הַמְּאִירוֹת. בְּגִלְלָה זֶה כְּעֵין (נאש"ד)
כְּמִרְאֵה הַחַיּוֹת, שְׂהֵם אַרְבַּע זְוִיּוֹת, דְּגָלִים
פְּרוּשִׁים, אֲרִי"ה גַּש"ר שׁו"ר אֲד"ם, שְׁכוּלִיל
כָּלֶם אַרְבַּעַת מְלֹאכִים שְׂשׁוּלְטִים וְכוּלְלִים
הַכֹּל.

דְּגָל רֵאשׁוֹן, מְרַכְבָּה מְזִינָת, אֲרִי"ה, מִיכָא"ל,
רְשׁוֹם בְּפִרְיֵשֶׁת הַדְּגָל הַפְּרוּשׁ לְיָמִין. מְזֻרַח

ראשית השמש הולך במשאו באור. שני ממנים
פתח ידיו, יופיא"ל צדקיא"ל. אחר ללמד (לתורה),
ואחר ללכת בשוק שהולך.

בשאלה לוקחים, לוקחים כמה מרכבות מנינות
מצד ימין, והכל אחר. לצד שמאל
השמש הולך (לוקח באחד לצד השמאל, השמש הולך) ומאיר
ומעטר אותם. אלה ורכבות ממנים תחתיו, וכלם
ביראה ובאימה, בזיע ובקרת.

אריה מושט יד ימין, פנים לכל חילותיו אליו.
שלוש מאות ושבעים אלה אריות סביב
אותו ארי"ה, והוא ביניהם באמצע.

בשנועה האריה הזה, הרקיעים מודעזעים, וכל
החילות והמרכבות מודעזעים מיראתו.
מאותו קול מתלהט נהר די נור, ויורד באלה
וחמש מאות דרגות הגיהנם של מטה. אז
מודעזעים כל רשעי הגיהנם, והאש לזהטת, ועל
זה כתוב (עמוס ג) אריה שאג מי לא ירא.

גֹּזְעָה פַּעַם שְׁנִיָּה - שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְשִׁבְעִים אֶלֶף
 אַרְבֵּיּוֹת, כֻּלָּם גֹּזְעִים. מוֹשִׁיט יָד שְׂמֵאלוֹ -
 כָּל בְּעָלֵי הַדִּין לְמִטָּה פּוֹחֲדִים וְנִכְפִּים תַּחַת אוֹתָהּ
 יָד, וְאוֹתָהּ יָד פּוֹשְׁטֵת עֲלֵיהֶם, וְכֻלָּם תַּחֲתֶיהָ, כְּמוֹ
 שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית מט) יָדָךְ בְּעֶרְףְּ אֵיבֹיךָ.

אַרְבַּע בְּנָפִים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד מֵאֵשׁ לְבָנָה. כֻּלָּם
 לוֹחֲטִים. כָּל פָּנִים שָׁל כְּפֹתוֹר וּפְרַח בְּלֶכֶן
 שָׁל אוֹתָהּ אֵשׁ שְׁקוּעִים.

אַרְבַּע פָּנִים לְכָל אֶחָד וְאֶחָד לְאַרְבַּעַת צַדִּדִּים,
 כֻּלָּם מְאִירִים בְּלֶכֶן הַשֶּׁמֶשׁ. אֶחָד לְצַד
 מִזְרַח מְאִיר בְּשִׁמְחָה, וְאֶחָד לְצַד מְעָרָב, (וְהַ בּוֹנֵם)
 שֶׁהַכְּנִים מְאִירוּ. וְאֶחָד לְצַד צְפוֹן, חָשׂוּף בְּלִי אוֹר,
 כִּצֵּל הַשֶּׁמֶשׁ לְגַבֵּי הַשֶּׁמֶשׁ. הַצֵּל חָשׂוּף, הַשֶּׁמֶשׁ
 מְאִיר. מִשּׁוֹם שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ וְהַצֵּל - יָמִין וְשְׂמֵאל,
 וְהוֹלְכִים כְּאֶחָד. חָשׂוּבִים (חֲשָׁבוֹן) שְׁחוֹלְכִים עִמּוֹ, כָּל
 אֵלוֹ שְׁלוֹקָחִים כְּלִי וַיֵּן.

וְכֻלָּם מִיָּמִין וּמִשְׂמֵאל בְּשִׁלְשָׁה רְאִשִּׁים. רֵאשׁ אֶחָד
 שָׁלוֹ, שִׁבְעִים וְאַרְבַּעַת אֶלֶף וְשִׁשׁ מֵאוֹת.

אלה אותם ראש אחר. יוצאים כח בימין שהוא
 הרים עליהם, פרט לכל אותם ממנים שלמטה,
 תחת אלה. שלטונים אלה על אלה, דרגות
 תחתונות עם עליונות, שאין להם חשבון.

ראש שני, שהולך בראש הראשון, חשבון
 חמשים וארבעה אלף וארבע מאות, פרט
 לכל (דף קנר ע"ב) הממנים הללו שתחת לארבעה צדדים
 שאין להם חשבון. ראש שלישי, שהולך אחריהם,
 חמשים ושבעה אלף וארבע מאות. כמו שנוטל
 הימין, כך גם נוטל השמאל. כך גם מלפניהם, כך
 גם מאחריהם.

בין שנים ראשון - והורד המשכן. וכל
 הלויים אומרים שירה. בעלי התשבות
 כלם מצדו. ואז כתוב, (יחזקאל א) כי רוח החיה
 באופנים.

דגל שני, מרכבה מוינת, נש"ר, אוריא"ל, דרו"ם.
 ושני ממנים עמו - שמשיא"ל, חסדיא"ל.
 נש"ר זה עולה, וכל בעלי הכנפים מלפניו. כמה

מְרַכְבּוֹת עוֹלוֹת בְּכָל הַצְּדָדִים, כָּל אַחַת וְאַחַת
בְּחֹק הַשָּׁמַשׁ.

רוּחַ שָׁל רֵיחַ פְּנִימִית יוֹצֵאת, וְאוֹתָהּ הָרוּחַ מְגִיעָה
לְנֶשֶׁךְ תְּהֵא, וְעוֹלָיִם אֵיבָרָיו וּמְכַסִּים אֶת הַגּוֹף,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (אֵיוב ל"ט) הַמְבִינֶתְךָ יֶאֱכֹר נִין יִפְרֹשׁ
בְּנֶפֶס לְתִימָן. כְּמוֹ דְגָמַת בְּעֵינַי (דְּבָרִים ל"ב) בְּנֶשֶׁךְ יַעִיר
קִנּוּ, נֶשֶׁךְ נִין זֶה עִם יוֹנָה, עִם נִין, וְכָל בְּעֵלֵי
הַכְּנָפִים כֻּלָּם מְצַפְּצָפִים וְשֹׁמְחִים. אַחַד מְצַד (עַמּוּד
אַחַד) לְפָנָיו עוֹלָה מִמַּטָּה לְמַעְלָה. כַּמָּה צְפָרִים
יּוֹרְדוֹת וְעוֹלוֹת, מְצַפְּצָפוֹת וְשֹׁמְחוֹת, הוֹלְכוֹת
וּמְשׁוֹמְחוֹת.

בְּשִׁנּוּסַע, מוֹשֵׁיט כְּנָף יָמִין, כּוֹנֵם לְכָל חֵילָיו,
שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף בְּעֵלֵי
כְּנָפִים בְּשָׁנֵי גּוֹפִים, נֶשֶׁךְ וְאַרְיֵ"ה כְּאַחַד. מְרִים
קוֹל, כָּל הָאַחֲרִים עוֹלִים וְיּוֹרְדִים, מְצַפְּצָפִים מְצַדָּם
מִכַּמָּה דְּרָגוֹת.

שֶׁלֹּשָׁה רְאֵשִׁים הֵם כְּאַחַד בְּמַחְנֹת אֵלֶּה, וְכֻלָּם
בְּחֶשְׁבוֹן אַחַד. וְחֶשְׁבוֹן הָרְאֵשִׁים הֵלֵלוּ -

ראש אחד, ארבעים וששה אָלף וחמש מאות.
 ראש שני, חמשים ותשעה אָלף ושלוש מאות.
 ראש שלישי, ארבעים וחמשה אָלף ושש מאות
 וחמשים.

משני צדדים אלו יוצאים שני כרוזים שהולכים
 לפני כל המחנות, בששני אלה מכריזים:
 כל החילות וכל המחנות, חיות קטנות עם
 גדולות, כלם מתבנסים. מי ראה נסיעת כל
 הרקיעים, כלם נוסעים במשא במחנות לפני אותו
 משכן.

בשעה שאחד מהם, אותו שבא מצד אריה,
 פוישט קול פרי שלא יודעו כל אותם
 קולות, אז מתבנסות כל אותן מחנות. בשעה
 שאחר קורא, נשבר הקול ולא פוישט, כל אותן
 המחנות של הנשר הזה, כלן מתבנסות לנסע
 במסעם. בנגד אלו שתי חצוצרות פסף, פגון זה
 הכל למטה. בא ראה, בשאלה נוסעים, מה
 כתוב? (יחזקאל א) ובלכת החיות ילכו האופנים

אֶצְלָם, אוֹתָם שְׁמַת־כְּנָסִים אֵלֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁהָרֹאשׁ
מִסְתַּכֵּל, כִּדְ נִם כָּלָם.

דָּגַל שְׁלִישִׁי, שׁוֹר, גְּבִרְיָאֵל, צָפוֹן. שְׁנֵי מְמַנִּים עִמּוֹ,
קַפְצִיָּא"ל חֲזָקִיָּא"ל. הַשׁוֹר הָיָה מֵצַד שְׁמַאל.
כְּרָנִיו עוֹלוֹת בֵּין שְׁתֵּי עֵינָיו. רוֹגֵז בְּהִסְתַּכְלוֹת,
עֵינָיִם לוֹהֵטוֹת כְּאֵשׁ שֶׁל נוֹר הוֹלֵק. נוֹגֵחַ וְרוֹפֵם
בְּרַגְלָיו וְלֹא חָם.

כְּשֶׁנּוֹעָה הַשׁוֹר הָיָה, יוֹצְאִים מִנְקַב תְּהוֹם רַבָּה
בְּמַה חֲבוּרוֹת מִכִּים (מִחֲבָלִים), כָּלָם גּוֹעִים
וּמְשׁוּטְטִים לְפָנָיו, וְהַחֲמָת וְהַתִּיק שָׁבוּ שֶׁל כָּל
עוֹזְנוֹת הַתְּלוּיִם לְפָנָיו, שֶׁחָרִי כָּל עֲבָרוֹת הָעוֹלָם
כְּתוּבִים בְּסֵפֶר וְעוֹלָיִם.

שְׁבָעָה נְהָרוֹת אֵשׁ שׁוֹפְעִים לְפָנָיו. כְּשֶׁצָּמָא הוֹלֵךְ
לְאוֹתוֹ נְהָר דִּינּוֹר, וְשׁוֹאֵב אוֹתוֹ בְּגַמְיָעָה
אַחַת. וְאוֹתוֹ נְהָר מִתְמַלָּא כְּבִתְחֻלָּה וְלֹא נִהְיָה
אַכּוּב. כָּל אוֹתָם חִילוֹת שׁוֹאֵבִים אֵשׁ אוֹכֵלֵת אֵשׁ.
וְאַלְמָלָא שְׁמַצַּד אַרְיָה יוֹצֵא נְהָר אַחַד שֶׁל מִים

שְׂמֵכָבִים אֶת הַנְּחָלִים שְׁלָהֶם, לֹא יוּכַל הָעוֹלָם
לְסַבֵּל.

חֲשֵׁךְ הַשָּׁמַיִם שָׁם נִמְצָא, לֹא נִמְצָא אֹר. בְּמָה
חִילוֹת שֶׁל שׁוֹמְרֵי חֶק הוֹלְכִים וּמְשׁוֹטְטִים
בַּחֲשֵׁךְ, וְאוֹתוֹ נָהַר שְׁדוּלֵק בַּצַּד הַזֶּה, אִישׁ שְׁחָרָה
חֲשׂוּכָה. וְאִם תֵּאמַר שְׂאִין אִישׁ לְבָנָה, אִישׁ שְׁחָרָה,
אִישׁ אֲרַבְעָה, אִישׁ שֶׁל שְׁנֵי גּוֹנִים - אֵל תֵּאמַר, שְׁחָרֵי
וַדַּאי כָּךְ זֶה! וְעַם כָּל זֶה לְמַעַלָּה לְמַעַלָּה כָּךְ
נִמְצָא, וּמִשָּׁם שׁוֹפֵעַ לַתְּחִתּוֹנִים הַלְלוּ.

שְׁנֵינּוּ, הַתּוֹרָה בְּמָה נִמְצָאת? אִישׁ לְבָנָה, וְאִישׁ
שְׁחָרָה עַל גְּבִי לְבָנָה. בְּשְׁנֵי סוּגֵי אִישׁ
נִמְצָאת הַתּוֹרָה. בֹּא רֵאֵה, הָאִישׁ אֶחָת הִיא,
וּמִתְחַלְקֶת לְאַרְבָּעָה. הַפִּיִם אֶחָד (דף קנה ע"א) הֵם,
וּמִתְחַלְקִים לְאַרְבָּעָה. הָרוּחַ אֶחָת הִיא, וּמִתְחַלְקֶת
לְאַרְבָּעָה.

שְׁלֹשָׁה רְאשִׁים נִמְצָאִים (מִתְחַבְּרִים) בְּמִרְכְּבוֹת אֵלוּ.
חֲשֵׁבּוֹנִם - רֹאשׁ אֶחָד, שְׁשִׁים וּשְׁנַיִם אֵלֶּה
וּשְׁבַע מֵאוֹת. רֹאשׁ שְׁנֵי, אֲרַבְעִים וְאֶחָד אֵלֶּה וַחֲמִשָּׁה

מֵאוֹת. רֵאשׁ שְׁלִישִׁי, חֲמִשִּׁים וּשְׁלֹשָׁה אֶלֶף וְאַרְבַּע
 מֵאוֹת. פָּרַט לְכָל אֵלֹה הַדְּרָגוֹת הָאַחֲרוֹת שֶׁנִּפְרְדוֹת
 בְּצַדִּיקוֹ, וְאִין לָהֶן חֶשְׁבוֹן. כִּלְּזֵן דְּרָגוֹת עַל דְּרָגוֹת,
 פָּרַט לְכַמָּה חִילוֹת שֶׁל שׁוֹמְרֵי חֻק שָׁהֵם לְמַטָּה,
 חֲצוּפִים בְּכַלָּב, נוֹשְׁכִים בְּחִמּוֹר. אוֹי לְמִי שֶׁנִּמְצָא
 לְפָנֵיהֶם, וְדִין שְׁלָהֶם בְּצַד רְבִיעִי.

דָּגַל רְבִיעִי, אֶד"ם, רַפְּא"ל, מְעַרְב. יַחַד אֵתוֹ
 רְפוּאָה. בְּצַד שְׁאָדָם נִכְלָל, דִּין עֲלִיזוֹן עֲלִיו
 מִתְרַפֵּא. זֶה (אֶחָד) אוֹחֵז בְּקַרְנֵי הַשּׁוֹר, בְּשִׁרְוֹצָה
 לְהַכְנִיסָם לְתֵהוֹם רַבָּה, וְכוּפֶת אוֹתָם שְׁלֵא יִשְׁרַף
 הָעוֹלָם. לְאַחַר זֶה שׁוֹרָה קוֹל דְּמָמָה דְּקָתָה, דִּין. (בְּאִין)
 דְּבַר בְּחֵשְׁאֵי, לֹא נִשְׁמַע דְּבַר הַבְּרָה כָּלָל.

בְּצַד זֶה שׁוֹרָה מִי שֶׁשׁוֹרָה, עוֹלָה מִי שֶׁעוֹלָה,
 הַשְּׁמֶשׁ מִתְכַּנֵּס לְהָאִיר לְמָקוֹם זֶה. בְּגִלְלֵל זֶה
 וְתִקְעֶתֶם תְּרוּעָה בְּצַד דְּרוֹם. אֲבָל כָּאֵן לֹא זֶה וְלֹא
 זֶה. מִדּוּעַ תְּרוּעָה? לְכַפּוֹת צַד צְפוֹן, וְלָכֵן צַד צְפוֹן
 לְאַחֲזוֹר.

בא ראה, שתי תצוצרת, משום שהם מצד שנים
 שאמרנו, מפורח ומפורח. הן עתידות לשפר
 דינים ולכפותם. ועל זה הן מכסות. ומשום זה,
 וכיום שמחתכם וכמועדיכם וגו', ותקעתם
 ברחצרת. סתם, בין למעלה בין למטה. אשריהם
 ישראל שתקדוש ברוך הוא רוצה בכבודם ונתן
 להם חלק עליון על כל שאר העמים, ותקדוש
 ברוך הוא משתבח בתשבתותיהם. זהו שכתוב
 (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל וגו'.

ויהי בנסע הארץ ויאמר משה וגו'. רבי אלעזר
 אמר, כאן יש להסתכל, נ' שהיא (מגידת)
 מתורת לאחור, כאן בשני מקומות, למה? ואם
 תאמר נ' בפופה, תרי ידוע נ' בפופה נקבה. נ'
 פשוטה, כלל של זכר ונקבה. ותרי בארנו במקום
 זה, ויהי בנסע הארץ. למה תזר לאתר כך כמו זה?

בא ראה, נ' באשרי יושבי ביתך לא נאמרה,
 משום שהיא בגלות, ותרי פשוטה תחברים,
 שכתוב (עמוס ה) נפלה לא תוסיף קום בתולת

יִשְׂרָאֵל וְגו'. אֵלֶּא מַה כָּתוּב לְמַעְלָה? וַאֲרוֹן בְּרִית
 ה' נִסַּע לְפָנֵיהֶם דְּרָךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לְתוֹר לָהֶם
 מְנוּחָה. כִּיּוֹן שְׁתִּיה נֹסַע הָאָרוֹן, נו"ן נֹסַעַת עָלָיו
 (עמ"ס), וְהָרִי הַשְּׂכִינָה יוֹשְׁבַת עַל גַּבֵּי הָאָרוֹן.

בַּא רְאֵה חֲכִיבוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגַבֵּי יִשְׂרָאֵל,
 שְׁתֵּרֵי אָף עַל גַּב שְׁהֶם סוֹטִים מְדָרְךְ הַיָּשָׁר,
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא רוֹצֵה לְעֹזְבֵם, וּבְכָל זְמַן
 מִחְזִיר פָּנָיו לְמוֹלָם, שְׁאֵם לֹא כָּה, לֹא יַעֲמְדוּ
 בְּעוֹלָם.

בַּא רְאֵה, הָאָרוֹן הָיָה נֹסַע לְפָנֵיהֶם דְּרָךְ שְׁלֹשָׁה
 יָמִים, נ' לֹא הִיָּתָה נְפֻרְדַת מִמֶּנּוּ, וְנֹסַעַת
 עִמּוֹ. וּמִתּוֹךְ אֶהְבַּת יִשְׂרָאֵל מִחְזִיר פָּנָיו וּמִסְתּוֹכֵב
 מִלְּגַבֵּי הָאָרוֹן, כְּמוֹ עֵפֶר הָאֵילִים, כְּשֶׁהוּא הוֹלֵךְ,
 מִחְזִיר פָּנָיו לְמָקוֹם שְׁמֵשֶׁם יֵצֵא. וְעַל כֵּן בְּנֹסַע
 הָאָרוֹן, נו"ן מְסוֹבְבַת פָּנִים לְמוֹל יִשְׂרָאֵל, וְכִתְפֵי
 חַגּוּף לְגַבֵּי הָאָרוֹן.

וְעַל כָּה, כְּשֶׁהָאָרוֹן הָיָה נֹסַע, מֹשֶׁה אָמַר קוֹמָה
 ה', לֹא תַעֲזוֹב אוֹתָם, תִּחְזַר פָּנִים אֵלֵינוּ, וְאִז

נו"ן חוזרת לגביהם כצורה זו, כמי שמחזיר פניו
 למי שאוהב. וכשהיה מתחיל הארון (וישראל)
 לשרות, אז החזירה נו"ן פניה מישראל, והחזרה
 לגבי הארון, ובכל החזר.

אמר רבי שמעון, אלעזר, בודאי כך הוא, אבל
 כן לא החזיר פניו מישראל, שאם כן,
 צריכה נו"ן להתהפך מנון של אחר עליון (שלמעלה),
 זה מנוד לאחור, וזה בדרך ישר לגבי הארון.

אלא ודאי לא החזיר פניו מהם. ומה עשה בשעה
 שהארון התחיל להשרות? אמר משה שובה
 ה', ואז שורה הארון, והשכינה עומדת בצד אחר,
 והפנים מול ישראל ומול הארון. (ומשום כך) ואז הכל
 נכלל (לתוכה) לבוין, (דף קנה ע"ב) לארון ולישראל. אלא
 שישראל נרמו אחר כך, שפתוב ויהי העם
 כמתאננים.

אמר רבי אלעזר, אני שאמרתי מספרו של רב
 ייבא סבא, שאמר שבין מצד זה ובין מצד
 זה חזר. אמר לו, נאחא אמר, אבל זה שאמרנו, כך

הַמִּצְוָה בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַב הַמְּנוּנָא סָבָא, וְכֵן זֶה
בְּיַדֵּי.

וְהַמֵּן בְּזֶרַע גֵּד הוּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לְהַעֲמִיד זֶרַע
וְחִילּוֹת בְּאֶרֶץ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית מט) גֵּד
גְּדוּד יְגוּדְנוּ. מִה זֶרַע גֵּד נִטְלוּ חֶלְקָם בְּאֶרֶץ אַחֲרַת,
כֵּן הַמֵּן שָׂרָה עַל יִשְׂרָאֵל מִחוּץ לְאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה.

דָּבָר אַחֵר בְּזֶרַע גֵּד הוּא - בְּזֶרַע גֵּד לָבֵן, וְנִקְבָּה
בְּשֵׁיזֵרֵד לְאֹיִר, וְנִמְטָח (וְהַתְּנַשֵּׁם) (וְנִבְלַע) בַּגּוֹף,
וְהָרִי פִּרְשׁוּתָהּ הַחֲבָרִים. וְעֵינָיו בְּעֵין הַבְּדִלָּה, כְּמוֹ
אוֹתוֹ בְּדוּלָח שֶׁהוּא לָבֵן, כְּגוֹן הַיָּמִין (לָבֵן הַעֲזוֹן)
שֶׁלְּמַעְלָה. (בְּזֶרַע גֵּד, כֵּן לֹא נִקְרְאוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֲבָל לָבֵן מִכְּשֵׁפִים זֶרַע
בְּזֶרַע גֵּד הוּא, בְּזֶרַע גֵּד לָבֵן, וְכֵן בְּאֶשֶׁר יוֹרֵד מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה).

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִה שׁוֹנָה (שְׁאֵמַר) מִשֶּׁה בְּדָבָר זֶה
(חֵלֶשׁ) לְמַעְלָה בְּנִקְבָּה, שְׂפָתוֹב אִם כֵּן אֶת
עֵשָׂה לִי? אֶת? אֶת? אֶת? צְרִיךְ לוֹ לְהִזְוֹת! אֵלֶּא
לְמָקוֹם שֶׁהַמּוֹת שׁוֹרָה בּוֹ הוּא אָמַר, וְאוֹתוֹ מְקוֹם
שֶׁל הַנִּקְבָּה הוּא. בְּגִלְלָה זֶה אָמַר הַרְגֵנִי נָא הַרְגֵנִי,
וְזֶה עֵין הַמּוֹת. וְהָרִי בְּאֶרְצֵנוּ שֶׁבְּעֵין הַחַיִּים לֹא שׁוֹרָה

הַמּוֹת. וְעַל כֵּן חוֹר לְגַבִּי אֵילַן הַמּוֹת וְאָמַר אֶתְּ, וְלֹא אָמַר אֶתְּהָ, וְכֵן צָרִיךְ לוֹ.

מִיד - וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה אֲסַפֶּה לִּי שְׂבָעִים אִישׁ וְגו'. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֶתְּה רּוֹצֵה מוֹת בְּכָל זְמַן - הֲרִי לָךְ, וְאַצְלֹתִי מִן הָרוּחַ וְגו'. בֹּא רֵאֵה שְׂכָאן יָדַע מֹשֶׁה שֶׁהוּא יָמוּת וְלֹא יִכְנַס לְאָרֶץ, שֶׁהֲרִי אֶלְדָּד וּמִידָד הָיוּ אוֹמְרִים דְּבַר זֶה.

עַל כֵּן לֹא צָרִיךְ לוֹ לְאָדָם בְּשַׁעֲה שֶׁהֲרָגוּ שׁוֹרֵה בּוֹ לְקַלֵּל עַצְמוֹ, שֶׁהֲרִי פִּמָּה עוֹמְדִים עָלָיו שְׂמֻקְבָּלִים אוֹתוֹ דְּבַר. בְּזְמַן אַחַר שֶׁרָצָה מִיָּתֶהָ, לֹא קִבְּלוּ מִמֶּנּוּ, מִשּׁוּם שֶׁהַכֹּל הָיָה לְתוֹעֲלֹת יִשְׂרָאֵל. כָּעֵת אֵינּוּ, אֶלָּא מִתּוֹךְ רָגְזוּ וְדַחַק, וּמִשּׁוּם זֶה קִבְּלוּ מִמֶּנּוּ. וְעַל כֵּן נִשְׁאַרוּ לְאַחַר כֵּן אֶלְדָּד וּמִידָד וְאָמְרוּ אֶתְּ זֶה, שֶׁמֹּשֶׁה יִתְאַסֵּף, וַיְהוֹשִׁיעַ יִכְנִיָסָם לְיִשְׂרָאֵל לְאָרֶץ.

וּמִשּׁוּם זֶה בָּא יְהוֹשִׁיעַ לְמֹשֶׁה וְקִנָּא עַל מֹשֶׁה, וּמֹשֶׁה לֹא הִשְׁגִּיחַ בְּכַבּוּדוֹ, וְעַל כֵּן אָמַר, אֲנִי מֹשֶׁה בְּלֹאִים. מַה זֶה בְּלֹאִים? מִנַּע מֵהֶם אוֹתָם

דְּבָרִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (שמות לו) וַיִּכְלֵא הָעַם מִהִבִּיא.
 (בראשית ח) וַיִּכְלֵא הַנָּשִׁים מִן הַשָּׁמַיִם. מְנִיעוֹת מִמֶּשׁ.
 וּמִשָּׂה לֹא רָצָה. צֵא וּרְאֵה עֲוֹנֹתֶיךָ שֶׁל מִשָּׂה, מֵה
 כָּתוּב? הַמְקַנֵּא אֶתְּהָ לִּי וְגו'. אֲשֶׁרִי חִלְקוֹ שֶׁל
 מִשָּׂה, שֶׁהוּא עָלָה עַל כָּל הַנְּבִיאִים הָעֲלִיּוֹנִים (שֶׁל
 הָעוֹלָם). אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כָּל שֶׁאֵר הַנְּבִיאִים לְגַבִּי
 מִשָּׂה כִּלְכָנָה לְגַבִּי הַשָּׁמַשׁ.

רַבִּי אֲבָא הָיָה יוֹשֵׁב לִילָה אַחַד וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה,
 וְהָיוּ עִמּוֹ רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזַקְיָה. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, כַּמָּה אוֹתֶם בְּנֵי הָאָדָם חֲזַקִּי לָב, שֶׁלֹּא
 מִשְׁנֵיחִים בְּדַבְרֵי אוֹתוֹ עוֹלָם כְּלוּם. אָמַר רַבִּי אֲבָא,
 בְּשֶׁר הַלֵּב שָׁאֲחוּזוֹ בְּכָל אֵיבָרֵי הַגּוּף עוֹשֶׂה לָהֶם.
 פָּתַח וְאָמַר, (קהלת ו) יֵשׁ רָעָה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת
 הַשָּׁמַשׁ וְרָבָה הִיא עַל הָאָדָם. יֵשׁ רָעָה - זֶה הוּא
 חֲזַק רַע שֶׁל הַלֵּב, שְׂרוּצָה לְשִׁלֵּט בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם
 הַזֶּה וְלֹא מִשְׁנֵיחַ בְּדַבְרֵי הָעוֹלָם הַהוּא דְּבָר.

מִדּוּעַ הִיא רָעָה? הַפְּסוּק אַחַר כֵּן מוֹכִיחַ,
 שֶׁכָּתוּב אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לוֹ הָאֱלֹהִים עֶשֶׂר

וּנְכַסִּים וְגו'. פָּסוּק זֶה קִשָּׁה, כִּיּוֹן שְׂפָתוֹב וְאִינְנוּ
 חָסֵר לְנַפְשׁוֹ מִכָּל אֲשֶׁר יִתְאַוֶּה, לָמָּה וְלֹא
 יִשְׁלִיטְנוּ הָאֱלֹהִים לְאֹכֵל מִמֶּנּוּ, שְׁחֵרֵי אֵינּוּ חָסֵר
 לְנַפְשׁוֹ כְּלוּם? אֵלֶּא סוּד הוּא, וְכָל דְּבָרֵי שְׁלֵמָה
 הַמְלִיךְ מִתְּלַבְּשִׁים הֵם בְּדְבָרִים אַחֲרִים, בְּדְבָרֵי
 הַתּוֹרָה שְׂמֵת לְבָשִׁים בְּסִפּוּרֵי הָעוֹלָם.

בֵּיא רֵאָה, אֵף עַל גַּב שְׂרוּצִים לְהִסְתַּכֵּל בְּלְבוּשׁ,
 כְּעֵת פָּסוּק זֶה כִּךְ אֹמֵר, שְׂאָדָם הוֹלִיךְ בְּעוֹלָם
 הַזֶּה וְנוֹתֵן לוֹ ^(דף קנו ע"א) הַקְּרוֹשׁ פְּרוּךְ הוּא עֲשֶׂר כִּרֵּי
 שְׂיִזְכָּה בּוֹ לְעוֹלָם הַבָּא וְתִשְׁאַר אֶצְלוֹ הַקְּרָן. מַהִי
 הַקְּרָן? אֹתָהּ שְׁעוֹמְדָת, שֶׁהוּא מְקוּם לְצֹרֵר בּוֹ
 הַנְּשָׂמָה. בְּגִלָּל זֶה צְרִיךְ לְהִשְׁאִיר אַחֲרָיו לְאוֹתָהּ
 קְרָן, וְקָרָן זוֹ יִקְבְּלָהּ לְאַחַר שְׂיִצֵּא מִהָעוֹלָם הַזֶּה.

מִשׁוּם שְׂקָרָן זוֹ הִיא עֵץ הַחַיִּים שֶׁל אוֹתוֹ עוֹלָם,
 וְלֹא עוֹמֵד בְּעוֹלָם הַזֶּה אֵלֶּא אוֹתוֹ פְּרִי
 שְׂיִצֵּא מִמֶּנּוּ, וְלִכֵּן אוֹכֵל הָאָדָם פְּרִיו, שְׂיִזְכָּה
 בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהַקְּרָן קִיָּמָת לְאוֹתוֹ עוֹלָם לְזָכוֹת כֹּה
 בְּחַיִּים עֲלִיוֹנִים שְׂלֵמָעֵלָה.

וְמִי שֶׁמִּטְמֵא עֲצָמוֹ וְנִמְשָׁךְ אַחַר עֲצָמוֹ וְלֹא מִחֶסֶד
 לְנַפְשׁוֹ וְלְעֲצָמוֹ כָּלוּם, וְאוֹתוֹ עֵץ נִשְׁאָר וְלֹא
 שָׁם אוֹתוֹ מוֹלוֹ בְּיָרְאָה וּלְקַבְּלוֹ לְמַעְלָה, אִזּוּ - וְלֹא
 יִשְׁלִיטֵנוּ הָאֱלֹהִים לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ, וְלִזְכּוֹת בְּאוֹתוֹ
 עֲשֶׂה. וְדַאי אָדָם אַחַר יֵאכְלֵנוּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב כו)
 יָבִין וְצַדִּיק יִלְבָּשׁ. בְּגָלֵל זֶה צָרוּךְ הָאָדָם לִזְכּוֹת
 בְּמַה שֶׁנֶּתַן לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאוֹתוֹ עוֹלָם, וְאִזּוּ
 אוֹכֵל מִמֶּנּוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְתִשְׁאָר לוֹ אוֹתָהּ קָרוֹן
 לְעוֹלָם אַחֵר, לְהִיזוֹת צָרוּר בְּצָרוּר תַּחֲתִים. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, וְדַאי.

עוֹד אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כְּתוּב אִם כָּכָה אֵת עֲשֶׂה לִּי
 תְּרַגְנִי נָא וְגו'. וְכִי מִשָּׁה, שֶׁהוּא עֵנּוּ מִכָּל
 בְּנֵי הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁשָּׂאֵלוּ מִמֶּנּוּ יִשְׂרָאֵל לֶאֱכֹל
 מִסֵּר עֲצָמוֹ לְמִיתָה? לָמָּה? אָמַר רַבִּי אֲבָא, דְּבַר
 זֶה לְמַדְנּוּ וְסוּד עֲלִיזוֹן הוּא. מִשָּׁה לֹא תִרְע לְפָנָיו
 וְלֹא שָׂאֵל מִיתָה עַל שֶׁשָּׂאֵלוּ יִשְׂרָאֵל.

בַּא וְרֵאָה, מִשָּׁה נֶאֱחָז, וְהִנֵּה עוֹלָה בְּמַה שֶׁלֹּא
 נֶאֱחָז נְבִיא אַחֵר. (שְׁחַרֵי תִּנְיָ אַחֲזוּ בְּצַדִּיקָה) וּבִשְׁעָה

וַיֹּאמֶר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה (שמות טו) תִּנְנִי
 מִמַּטִּיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, שְׂמַח מֹשֶׁה וְאָמַר,
 וַדַּאי כָּעֵת אוֹתָהּ שְׁלֵמוֹת נִמְצְאוֹת בִּי, שְׁחֵרֵי בְּגָלְלִי
 נִמְצְאוּ מִן לְיִשְׂרָאֵל. בִּיּוֹן שְׁרָאָה מֹשֶׁה שְׁחִזְרוּ לְרֵדֹת
 לְדַרְגָּה אַחֲרֵת וְשָׂאוּ בְּשָׂר, וְאָמְרוּ (במדבר כא) וַנִּפְּשְׁנוּ
 קֶצֶה בְּלֶחֶם תִּקְלוּקֵל, אָמַר, אִם כֶּן זֶה, תִּרֵי וְרִגְתִּי
 בְּנוֹמָה, שְׁחֵרֵי בְּגָלְלִי יֵאָכְלוּ יִשְׂרָאֵל מִן בְּמִדְבָּר.
 תִּרֵי אֲנִי פָּגוּם, וְאַחֲרָן פָּגוּם, וַנְּחַשׁוּן בֶּן עַמִּינַדָב
 פָּגוּם.

אָמַר, וְאִם כֶּכָּה אֶתְ עֲשֵׂה לִי תִרְגְּנִי נָא תִרְגֵּי,
 שְׁנַחֲשִׁבְתִּי נִקְבָּה בְּמֵאֲכָלָהּ, (ואני יורד מהשמים,

שהיא דרגה עליונה, לרדת לדרגת נקבה, ואני עדיף משאר נביאי העולם. ועל זה
 אמר, ואל אראה (אחותי) ברצתי, כפתי, ודאי לרדת לדרגה תחתונה. אז, ויאמר
 ה' אל משה אספה לי שבועים איש. אתה שאלת מקום שפיתה לא תצטרך, מקום
 שלא תהא פגום בדרגה שלך, ועל זה כתוב ואצלתני מן הרוח אשר עליך, שכלם
 הם שגאחוו שם). (ואני ירדתי מן השמים לארץ. את עשה לי, לרדת למקום
 הנקבה ולפגם מקומי ודרגתי. אם כן, תרגני נא הרג אם נא מצאתי חן בעיניך ואל
 אראה ברצתי. רצתי היא ודאי לאחז בדרגה תחתונה. אז, ויאמר ה' אל משה אספה
 לי שבועים איש מוקני ישראל. תרי הם לתת להם אכל אחר, ולא תהיה פגום

בְּדַרְגָּתָךְ. וְעַל זֶה, וְאַצְלָתִי מִן הַרוּחַ אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשָׁמַתִּי עֲלֵיהֶם. מִהַ הַמַּעַם? מִשּׁוֹם
 שֶׁהֵם נִאֲחָזוּ בְּלִבָּנָה וְכוּ') בְּלִבָּנָה, וְרָצָה הַשָּׁמַשׁ לְהֵאִיר לָהּ.
 וְעַל כֵּן וְשָׁמַתִּי עֲלֵיהֶם, כִּדִּי לְהֵאִיר מִהַשָּׁמַשׁ,
 כְּאוֹר הַלִּבָּנָה. (וּמִשּׁוֹם זֶה אֵכֵל זֶה לֹא) בָּא עַל יְדֵי מֹשֶׁה,
 כִּדִּי שְׂלֹא יִפְגְּם.

אֲשֶׁרִי חֶלְקוֹ שֶׁל מֹשֶׁה שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה
 בְּכַבּוּדוֹ, עָלָיו כְּתוּב (מִשְׁלֵי כג) יִשְׁמַח אָבִיךָ
 וְאִמְךָ וְגו'. יִשְׁמַח אָבִיךָ - זֶה הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.
 וְאִמְךָ - זוֹ כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל. וְתַגַּל יוֹלְדֶתָךְ - זוֹ אִם
 מֹשֶׁה שְׂלֵמִטָּה. הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹהֵבוֹ יוֹתֵר מִכָּל
 נְבִיאֵי הָעוֹלָם לֹא אִמְצָעִי כָּלֵל, (שְׁחַרְי מֹשֶׁה נִתְעַלָּה עַל כָּל
 נְבִיאֵי הָעוֹלָם לֹא אִמְצָעִי כָּלֵל, כְּמוֹ) שְׂכַתוֹב פֶּה אֵל פֶּה אֲדַבֵּר
 בּוֹ, וְחַרִי בְּאַרְנֹו בְּכַמָּה מְקוֹמוֹת.

וַיִּצְעַק מֹשֶׁה אֵל ה' לֵאמֹר אֵל נָא רַפָּא נָא לָהּ.
 חַרִי פִרְשׁוּתָהּ, וְהוּא סוּד הַשָּׁמַשׁ הִקְדוּשׁ
 מֵאַחַת עֲשָׂרָה אוֹתִיּוֹת, וְלֹא רָצָה מֹשֶׁה לְהִתְפַּלֵּל
 יוֹתֵר, מִשּׁוֹם שֶׁעַל שְׁלוֹ לֹא רָצָה (דף קנו ע"ב) לְהִתְפַּרֵּחַ
 יוֹתֵר לְמַלְךָ. בְּגִלְלָל זֶה הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רָצָה

בְּכָבוֹד מֵעַתָּה. וּבְכָל מָקוֹם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה
בְּכָבוֹד הַצְּבִיּוֹת יוֹתֵר עַל שְׁלוֹ. וְלַעֲתִיד לָבֵא עֲתִיד
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַבְעַ עֲלֵבוֹן יִשְׂרָאֵל מֵעַמִּים
עוֹבְרֵי כוֹכָבִים וּמְזֹלוֹת וּלְשִׁמְחָם בְּחֻדוֹת צִיּוֹן,
שְׂכָתוֹב (יִרְמִיָּה ל"א) וּבָאוּ וּרְנְנוּ בְּמְרוֹם צִיּוֹן וְגו'. וְאִז
(ישעיה נט) וּבָאוּ לְצִיּוֹן גּוֹיִל וְגו'. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן
וְאָמֵן. יְמִלֵךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.